

การศึกษาสถานพยาบาล

และแนวโน้มการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุง

ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต

ปีงบประมาณ 2536-2541

S

**TUDY OF STATUS AND TREND IN
UTILIZATION OF HOSPITALS/CENTERS BUDGET
AND REVENUE IN THE DEPARTMENT OF MENTAL
HEALTH : FISCAL YEAR 1993 - 1998.**

ผู้วิจัย

นายวิวัฒน์ ยถาภูธานนท์

นางสาวภัลลรา เขษมรัฐโชติศักดิ์

นางสำรอง จันทำจัน

**โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข**

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

พิจิตร

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น

ส. 21712 11 ก.ค. 2540

การศึกษาสถานะภาพและแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณ เงินบำรุง
ของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 - 2541

STUDY OF STATUS AND TREND IN UTILIZATION OF
HOSPITALS/CENTERS BUDGET AND REVENUE IN THE
DEPARTMENT OF MENTAL HEALTH : FISCAL YEAR 1993 - 1998.

ผู้วิจัย

นายวิวัฒน์	ยถาภูษานนท์
นางสาวภัสรา	เชษฐโชติศักดิ์
นางสำรอง	จันทาเงิน

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ประจำปีงบประมาณ 2539

บทคัดย่อ

การศึกษาสถานภาพและแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณ เงินบำรุง ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัด กรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 - 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการจ่ายเงินงบประมาณ การรับ - จ่ายเงินบำรุง (2536 - 2538) และแนวโน้มการจ่ายเงินงบประมาณ และเงินบำรุง (2539-2541) เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย ศึกษาข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่โรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัด กรมสุขภาพจิต 12 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบเก็บข้อมูล 6 ชุดใหญ่ 16 ชุดย่อย พร้อมคู่มือในการเก็บข้อมูล นำไปทดลองเก็บข้อมูลที่โรงพยาบาลนิตจิตเวช และศูนย์สุขภาพจิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด การคำนวณหาแนวโน้มการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินบำรุงใช้ Regression ผลการศึกษาพบว่า

เงินงบประมาณ มีการจ่ายเงินในปีงบประมาณ 2536 - 2538 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.96 หมวดเงินเดือนมีการจ่ายสูงสุด เฉลี่ยร้อยละ 43.59 หมวดวัสดุมีการจ่ายรองลงมา เฉลี่ยร้อยละ 21.01 การใช้เงินงบประมาณมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (2539 - 2541) เฉลี่ยร้อยละ 12.13 โรงพยาบาลยุวประสาทเทียมแนวโน้มใช้เงินสูงสุด เฉลี่ยร้อยละ 29.05

เงินบำรุงพบว่า รายรับเงินบำรุง (2536 - 2538) เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 8.21 รายจ่ายเงินบำรุง (2536 - 2538) เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 13.23 หมวดค่าวัสดุมีรายจ่ายสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 32.58 หมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้างรองลงมาเฉลี่ยร้อยละ 20.27 การใช้เงินบำรุงมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (2539-2541) เฉลี่ยร้อยละ 10.71 โรงพยาบาลสวนปรุงมีแนวโน้มใช้เงินสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 33.43

การวิเคราะห์รายจ่ายเงินงบประมาณและเงินบำรุงต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538 พบว่า โรงพยาบาลสมเด็จพระยาสมเด็จเจ้าพระยามีรายจ่ายสูงสุด 213,634 บาทต่อเตียงต่อปี หรือเท่ากับ 593.43 บาท/เตียง/วัน ค่าเดินทางไปราชการ (ค่าใช้สอย) ศูนย์สุขภาพจิตชั้นนาสูงสุด 20,102 บาทต่อจำนวนข้าราชการ 1 คน ค่าตอบแทนโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นสูงสุด 9,556 บาทต่อเตียง หรือเท่ากับ 26.55 บาท/เตียง/วัน ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยาสูงสุด 36,909 บาทต่อเตียงหรือเท่ากับ 102.53 บาท/เตียง/วัน

วิจารณ์ เงินงบประมาณมีแนวโน้มการจ่ายสูงขึ้นทุก ๆ ปี ในอนาคตยังไม่แน่ว่า กรมสุขภาพจิต จะได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นตามอัตราการเพิ่มขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างในการได้รับงบประมาณ เงินบำรุงนั้น พบว่า มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ทั้งนี้ จะทำให้เงินบำรุงคงเหลือลดลงเรื่อย ๆ เป็นเรื่องที่ผู้บริหารควรสนใจ และนำมาวางแผนในอนาคต ส่วนการวิเคราะห์การจ่ายเงินงบประมาณ และเงินบำรุงต่อเตียงนั้น โรงพยาบาลที่มีรายจ่ายสูงสุด ไม่จำเป็นว่าจะไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ จะต้องศึกษาภาระกิจของหน่วยงานแต่ละแห่งว่าเน้นไปในเรื่องใด ควรศึกษาในรายละเอียดของโรงพยาบาล/ศูนย์แต่ละแห่งว่ารายจ่ายนั้นสูงเพราะเหตุ อธิบายด้วยเหตุผลได้หรือไม่เพียงใด

Study of the status and trends of budget and revenue utilizations in hospitals and centers of Mental Health Department, Ministry of Public Health

Abstract

This is a retrospective, descriptive study. The objectives were to study the status and trends of budget and revenue utilizations between fiscal year 1993 to 1995. The data were collected from 12 hospitals/centers of Mental Health Department, Ministry of Public Health by using questionnaires. The status of budget and revenue utilizations were analyzed into percentage, mean, maximum and minimum values, while the trends were analyzed by the regression analysis.

Budget : In the fiscal year 1993-1995, the budget expenditure was increased 9.96 %. The highest one was the salary item (43.59%) and the second one was the material item (21.01%). The trend of the budget utilization was increased average 12.13% per year, and the highest was in the Child Psychiatric Hospital (29.05%).

Revenue : In the fiscal year 1993-1995, the revenue utilization was increased 8.21% while the expenditure was increased 13.23%. The highest one was the material item (32.58%), And the second one was the land and building item (20.27%). The trend of the utilization was increased average 10.71% per years, and the highest was in the Suan Prung Hospital (33.43%).

In the fiscal year 1995, the Somdet Chao Praya Hospital had the highest expenditure per bed (213,634 baht per bed per year, equal to 593.43 baht per bed per day). The Chai Nat Mental Health Center had the highest official traveling expenditure (20,102 baht per personel). The Khon-Kaen Psychiatric Hospital had

the highest supplement remuneration (9,556 baht per bed per year). The Somdet Chao Parya Hospital had the highest medical expenditure (36,909 baht per bed per year, equal to 102.53 baht per bed per day).

Discussion

The trend of budget expenditure was increased in every year. However, the budget utilization of Mental Health Department, Ministry of Public Health is unpredictable. It may not be correlated with the rising of expenditure because the budget was influenced by many factors.

The trend of revenue expenditure was exceed than utilization in every year, so the administrators should consider and plan for the future. In the hospitals or centers that had high expenditures, the study in detail such as the efficiency and the specific responsibility should be conducted.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องสถานะภาพและแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณและเงินบำรุงของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536-2539 นี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายดังต่อไปนี้

1. นายแพทย์วิวัฒน์ ยถาภูษานนท์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง
2. รศ.นพ.วีระชัย ไควสุวรรณ์ รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ดร.วงเดือน บันดี ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. นายจิระศักดิ์ มัญญานนท์ และคุณสุวรรณา มัญญานนท์ เลขานุการกรม กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
5. นายสุรัตน์ สารานฤฤทธิ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว
6. ผู้อำนวยการกองแผน ผู้อำนวยการกองคลัง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
7. ผู้อำนวยการโรงพยาบาล/ศูนย์ ในสังกัดกรมสุขภาพจิต 12 แห่ง
8. เจ้าหน้าที่การเงินฯ ฝ่ายวิชาการ งานพัสดุ ของโรงพยาบาลและศูนย์ในสังกัดกรมสุขภาพจิต 12 แห่ง

ผู้ทรงคุณวุฒิทุก ๆ ท่านข้างต้นได้ให้ความช่วยเหลือโดยเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะให้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยตลอดจนข้อคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยจนทำให้การวิจัยสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบคูนทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ และขอบคูนเจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่ธุรการที่ช่วยเหลืองานรวบรวมข้อมูล

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณกรมสุขภาพจิตที่ให้การสนับสนุนเงินทุนในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ผู้วิจัย

พฤษภาคม 2540

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิด	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของงบประมาณ	6
ความหมายของ เงินบำรุงและแหล่งที่มาของ เงินบำรุง	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	11
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	12
การสร้างเครื่องมือ	12
การประเมินคุณภาพเครื่องมือ	12
การเก็บรวบรวมข้อมูล	13
การวิเคราะห์ข้อมูล	13

บทที่ 4 ผลการวิจัย

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	17
หมวดที่ 2 การเงินเงินงบประมาณและแนวโน้ม	22
หมวดที่ 3 สถานภาพและแนวโน้มการรับ-จ่ายเงินบำรุง	27
หมวดที่ 4 บทวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ในปีงบประมาณ 2538	37

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป	53
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	62

บรรณานุกรม

63

ภาคผนวก

ก. ข้อมูลการแบ่งส่วนราชการและหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงพยาบาล/ ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต	67
ข. คู่มือการบันทึกข้อมูล	72
ค. แบบเก็บข้อมูลและแบบสำรวจข้อมูล	76

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนเด็กและอาการที่มีอายุเกิน 20 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2538 จำแนกตามหน่วยงาน	18
2	จำนวนข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	19
3	แสดงอัตราเพิ่ม/ลด จำนวนผู้ป่วยนอก ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	20
4	แสดงอัตราเพิ่ม/ลด จำนวนผู้ป่วยใน ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	21
5	รายจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหมวดรายจ่าย	23
6	ร้อยละของรายจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของ โรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหมวดรายจ่าย	24
7	รายจ่ายเงินงบประมาณเปรียบเทียบ 3 ปี ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	25
8	แนวโน้มการจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2539 - 2541 ของ โรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จากการคำนวณหาแนวโน้มด้วยวิธี (Regression) จำแนกตามหน่วยงาน	26
9	สถานะเงินบำรุงของกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 - 2538	27
10	สถานะเงินบำรุงคงเหลือสุทธิ ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	29
11	รายรับเงินบำรุงคงเหลือเปรียบเทียบ 3 ปี ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	30
12	รายจ่ายเงินบำรุงเปรียบเทียบ 3 ปี ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของ โรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	31
13	จำนวนรายจ่ายเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536-2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหมวดรายจ่าย	32
14	ร้อยละของรายจ่ายเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536-2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหมวดรายจ่าย	33

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

15	รายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536-2538 ของกรมสุขภาพจิต จำแนกตามขนาดของเตียง	34
16	รายจ่ายเงินบำรุงปีงบประมาณ 2536-2538 ของกรมสุขภาพจิต จำแนกตามขนาดของเตียง	35
17	แนวโน้มการจ่ายเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2539-2541 ของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จากการศึกษาแนวโน้มด้วยวิธี (Regression) จำแนกตามหน่วยงาน	36
18	รายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	39
19	รายจ่ายเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียงของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	40
20	รายจ่ายหมวดเงินเดือนของข้าราชการ ปีงบประมาณ 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง จำแนกตามหน่วยงาน	41
21	รายจ่ายเงินบำรุง หมวดค่าจ้างชั่วคราว ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียงของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	42
22	รายจ่ายเงินบำรุง หมวดค่าจ้างชั่วคราว ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุงของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	43
23	ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ (ค่าเดินทางไปราชการ) ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับจำนวนข้าราชการของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	44
24	ค่าตอบแทน ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง เปรียบเทียบกับจำนวนข้าราชการ ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	45
25	ค่าตอบแทนที่จ่ายจากเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุงของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	ค่าสาธารณูปโภค ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับจำนวนเดิม ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	47
27	ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง (งบลงทุน) ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบ กับรายรับเงินบำรุง ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตาม หน่วยงาน	48
28	ค่าวัสดุทั่วไป ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับจำนวนเดิม ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	49
29	ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายด้วยเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับจำนวนเดิม ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน	50
30	ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายจากเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับ จำนวนเดิมของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามโรงพยาบาล	51
31	ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับจำนวนเดิม ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนก ตามหน่วยงาน	52

บทที่ 1

ความสำคัญและความเป็นมา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งบประมาณมีความสำคัญอย่างกว้างขวางและทวีความสำคัญยิ่งขึ้นตลอดมา โดยแต่เดิมเมื่อมีการจัดทำงบประมาณอย่างเป็นระบบครั้งแรกในประเทศอังกฤษ งบประมาณถูกใช้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานิติบัญญัติได้ควบคุมฝ่ายบริหารเท่านั้น แต่ในระยะต่อ ๆ มา หน้าที่ของงบประมาณได้ขอบเขตกว้างขวางขึ้น เช่น ในทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ จะสนใจงบประมาณแผ่นดินในฐานะเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจ และการคลังที่สำคัญอย่างหนึ่ง แต่ในทัศนะนักรัฐประศาสนศาสตร์ นักบริหารระดับสูง จะสนใจงบประมาณในแง่ที่เป็นเครื่องมือที่จำเป็นและสำคัญ ในการวางแผนบริหารงาน การประสานงาน ตลอดจนการควบคุมงาน และการประเมินผลงาน ซึ่งอาจสรุปความสำคัญของงบประมาณได้ดังนี้

1. แนวโน้มทางการใช้จ่ายของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตลอดมา ทั้งนี้ เพราะความก้าวหน้าทางสังคม การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับประชาชนเพิ่มขึ้น ทั้งปริมาณและประเภทการส่งเสริมการศึกษาของประชาชน เพื่อให้มีความสามารถในการทำงานและสามารถดำรงชีพได้สอดคล้องกับความเจริญทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
2. งบประมาณเป็นเครื่องมือเนกประสงค์ (multi-purpose tool) ของรัฐบาลในการบริหารงาน

งบประมาณเป็นแผนงานที่กำหนดขึ้นมา เพื่อประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการบริหารทั้งในระดับองค์กรและระดับประเทศในงบประมาณนี้จะมีตัวเลขที่มีความหมายสำคัญต่าง ๆ เช่น แหล่งที่มาของรายได้ทั้งปวงกับการใช้จ่ายเงินเพื่องานหรือโครงการต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการทหาร จะเห็นได้ว่า งบประมาณเกี่ยวข้องกับหน่วยงานทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับกระทรวง ทบวง และกรมต่าง ๆ

กรมสุขภาพจิต ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสถาบันสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2536 (กองแผนงาน กรมสุขภาพจิต : 2538) มีอำนาจและหน้าที่ในการแก้ไขปัญหสุขภาพจิตของประเทศ พัฒนาวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน ส่งเสริม สนับสนุน ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเฉพาะในระดับตติยภูมิ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน

มีหน่วยงานที่ระดับกอง 10 กอง และมีหน่วยงานระดับโรงพยาบาล 9 โรงพยาบาล มีโรงพยาบาลที่มีระดับเทียบเท่ากอง 3 โรงพยาบาล ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ต้องอาศัยเงินงบ

ประมาณและเงินบำรุงในการบริหารหน่วยงาน จะเห็นว่างบประมาณของกรมสุขภาพจิตปี 2537 จำนวน 932,935,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.37 ของงบประมาณรายจ่ายกระทรวงสาธารณสุขในปี 2538 จำนวน 1,090,901,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.42 ของงบประมาณกระทรวงสาธารณสุข เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2537 จำนวน 157,966,400 บาท เพิ่มจากเดิมร้อยละ 16.93 คาดว่าในปีงบประมาณต่อไปจะมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากกรมสุขภาพจิตมีภารกิจและหน้าที่ในการที่เป็นหน่วยงานด้านวิชาการด้านบริการ ป้องกันส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพมีระเบียบการจ่ายเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการ และผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. 2538 ที่ใช้บังคับตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2537 (ราชกิจจานุเบกษา) เป็นต้นไป ในส่วนของกรมสุขภาพจิต จะต้องจ่ายเงินเพิ่ม ตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ (วช.) ได้แก่ตำแหน่งระดับ 7 ขึ้นไป คือวิชาชีพเฉพาะการทันตแพทย์ วิชาชีพเฉพาะการพยาบาล วิชาชีพเฉพาะการแพทย์วิชาชีพเฉพาะเภสัชกรรม เงินจำนวนนี้จะต้องเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณ ซึ่งเดิมไม่เคยจ่ายมาก่อน

โรงพยาบาลต่าง ๆ ของกรมสุขภาพจิต นอกจากจะต้องอาศัยเงินงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นประจำทุกปีแล้ว อีกเกือบครึ่งหนึ่งของรายได้ที่ทำให้สถานบริการของรัฐสามารถดำเนินการได้มาจากเงินที่เก็บได้จากประชาชนที่สามารถจ่ายค่ารักษาพยาบาล เงินที่ว่านี้คือเงินนอกงบประมาณ หรือเงินบำรุงโรงพยาบาล ซึ่งเป็นแหล่งเงินที่สำคัญมาก จากข้อมูลปีงบประมาณ 2532 ของโรงพยาบาลทั่วประเทศที่สังกัดในกองโรงพยาบาลภูมิภาคพบว่า รายจ่ายเงินบำรุงของโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 25-45 ของรายจ่ายทั้งหมดและแนวโน้มรายจ่ายก็สูงขึ้นเรื่อย ๆ อัตราเฉลี่ยร้อยละ 11 ในระยะ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ช่วงท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 7 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลกระทบต่อระบบบริการสาธารณสุขของประเทศ ทั้งในด้านค่ารักษาพยาบาล ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ความเสมอภาคในสังคม รวมทั้งบริการสาธารณสุขเน้นไปในเรื่องระบบประกันต่าง ๆ มากขึ้น

กระทรวงสาธารณสุข จึงได้เร่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่รัฐบาล โดยใช้เงินบำรุงของโรงพยาบาลในการจ่ายสมทบงบประมาณในหมวดต่าง ๆ เช่นการแก้ไขปัญหาสมองไหล (Brain drain) โดยการจ่ายเงินเพิ่มพิเศษแก่แพทย์ในสาขาส่งเสริมพิเศษ ปรับปรุงอัตราค่าตอบแทนการรักษาพยาบาลในอัตราใหม่ ในปีงบประมาณ 2535 กระทรวงสาธารณสุขต้องจ่ายเงินบำรุงเพื่อการนี้โดยเฉลี่ย 817 ล้านบาท และในปีงบประมาณ 2536 กระทรวงฯ ได้ออกระเบียบการจ่ายเงินตอบแทนแก่แพทย์ผู้ไม่ประกอบวิชาชีพส่วนตัวอีกเดือนละ 10,000 บาท ด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาล ครอบคลุมถึงทันตแพทย์และเภสัชกร

ปัจจัยอีกด้านหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายเงินบำรุงที่จะสูงขึ้น คือการแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบำรุงของสถานบริการสาธารณสุข มุ่งเน้นให้เกิดความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อราชการและผู้มารับบริการ

นอกจากนั้น กระทรวงสาธารณสุขได้ใช้ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบำรุงของสถานบริการสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ

1. เงินบำรุงสามารถจ่ายเพื่อปฏิบัติราชการของหน่วยงานอื่น และจ่ายในลักษณะค่าตอบแทน เงินตอบแทนแก่บุคลากรของหน่วยบริการได้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิชาการและเงื่อนไขที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

2. เพิ่มเพดานการจ่ายเงินบำรุง เพื่อซื้อครุภัณฑ์ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างให้สูงขึ้น โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณในบางกรณี

ขณะที่รายจ่ายเงินบำรุงสูงขึ้น ด้านรายรับเงินบำรุงมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากพระราชบัญญัติประกันสังคม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ รวมทั้งการขยายสวัสดิการด้านสุขภาพไปสู่ประชาชนต่าง ๆ เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านการเงินการคลังต่อสถานบริการของรัฐเป็นอย่างมาก เงินบำรุงกำลังจะเปลี่ยนแปลงจากประชาชนเป็นมาจากระบบประกันต่าง ๆ (สงวนนิตยภัตพงศ : 2534)

กรมสุขภาพจิต มีโรงพยาบาลที่อยู่ในสังกัด 12 แห่ง เป็นโรงพยาบาลที่มีขนาดแตกต่างกัน ตั้งแต่จำนวนเตียง 60 จนถึง 2,200 เตียง ซึ่งผู้บริหารควรมีข้อมูลและแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณและเงินบำรุงในปีต่อ ๆ ไป เพื่อการวางแผนงานด้านสุขภาพจิต เนื่องจากการศึกษาด้านการใช้งบประมาณและเงินบำรุงของกรมสุขภาพจิตยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานภาพการรับ - จ่ายเงินงบประมาณและเงินบำรุงในปีงบประมาณ 2536 - 2538
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มของการรับ - จ่ายเงินงบประมาณ และเงินบำรุงในปีงบประมาณ 2539 - 2541
3. เพื่อวิเคราะห์การใช้เงินงบประมาณ เงินบำรุง ในหมวดต่าง ๆ จำแนกตามโรงพยาบาล ปีงบประมาณ 2538

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะ รายรับ - จ่ายเงินงบประมาณและเงินบำรุง ของโรงพยาบาลในสังกัดสถาบันสุขภาพจิต 12 แห่ง 3 ปีย้อนหลัง (2536 - 2538) และ 3 ปีข้างหน้า (2539 - 2541)

2. ทดลองเก็บข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูล 14 ชุด ภายในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น โดยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่ไม่ได้เข้าร่วมออกแบบเก็บข้อมูล เป็นผู้กรอกข้อมูล

3. นำแบบเก็บข้อมูลที่เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจมาปรับปรุงแก้ไขข้อความ และเพิ่มเติมคำอธิบาย จัดทำข้อมูลในการเก็บข้อมูลทั้ง 14 ชุด อธิบายวิธีการค้นหาข้อมูล นำไปทดลองเก็บข้อมูลอีกครั้งที่งานการเงินและบัญชีโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น สามารถเก็บข้อมูลได้

4. นำแบบเก็บข้อมูลและคู่มือการเก็บข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลที่ศูนย์สุขภาพจิต 3 นำมาปรับปรุงอีกครั้งด้วยการแก้ไขข้อความที่เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจ และทดลองเก็บข้อมูลอีกครั้งที่โรงพยาบาลจิตเวช พบว่าเจ้าหน้าที่สามารถเก็บข้อมูลตรงกับความต้องการของผู้วิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำหนังสือราชการจากโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นถึงโรงพยาบาล/ศูนย์ ในสังกัดกรมสุขภาพจิตทั้ง 12 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ส่งแบบเก็บข้อมูล 14 ชุด พร้อมคู่มือการเก็บข้อมูลเพื่อให้เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ฝ่ายวิชาการ งานพัสดุ และฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการในเดือนมิถุนายน 2539

2. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่การเงิน ผู้ที่เกี่ยวข้องในการกรอกข้อมูล

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงพยาบาล/ศูนย์ ทุกแห่ง พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับถูกต้อง และครบถ้วนหรือไม่ กรณีข้อมูลชุดใดไม่ครบถ้วนก็ติดต่อไปกับผู้กรอกข้อมูลเพื่อปรับปรุงตัวเลขที่ได้ให้ถูกต้อง

4. นำข้อมูลที่ได้นำมากรอกลงตารางสรุปที่ได้เตรียมไว้และป้อนข้อมูลตัวเลขในคอมพิวเตอร์

โปรแกรม Excel

5. นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้นำมาหาพบการลงรหัสเพื่อแยกประเภทของรายจ่ายหมวดต่าง ๆ ที่ได้จากการบันทึก นำมาลงรหัส และป้อนข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Regression และโปรแกรม Excel สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติพื้นฐานเพื่อบรรยายลักษณะ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ต่ำสุด
2. วิเคราะห์ รายรับ รายจ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536 - 2538
3. วิเคราะห์ รายรับ รายจ่าย จำแนกตามขนาดเตียง ปีงบประมาณ 2536 - 2538
4. วิเคราะห์ รายรับ รายจ่าย จำแนกตามหมวดการใช้เงินปีงบประมาณ 2536 - 2538
5. การคาดการณ์สถานะเงินบำรุงของปีงบประมาณ 2539 - 2541
6. วิเคราะห์รายรับเงินบำรุง เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
7. วิเคราะห์รายจ่ายเงินงบประมาณและเงินบำรุง เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538

นิยามศัพท์

1. **เงินบำรุง** หมายถึง จำนวนเงินทั้งปวงที่สถานพยาบาลได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์เนื่องจากการดำเนินงานของสถานพยาบาลตามหน้าที่ นอกเหนือจากเงินงบประมาณรายจ่าย
2. **เงินงบประมาณ** หมายถึง จำนวนเงินรายรับที่คาดว่าจะได้รับ และรายจ่ายหรือก่อนหักพันตามวัตถุประสงค์ในรอบปีงบประมาณหนึ่ง ๆ
3. **รายรับเงินบำรุง** หมายถึง จำนวนเงินบำรุงที่โรงพยาบาลจัดหามาได้ในปีงบประมาณที่รายงาน
4. **รายจ่ายเงินบำรุง** หมายถึง จำนวนเงินบำรุงที่โรงพยาบาลได้ใช้จ่ายในปีงบประมาณที่รายงาน
5. **เงินเดือน** หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าแรงงานสำหรับการทำงานปกติแก่ข้าราชการของส่วนราชการนั้น ๆ
6. **ค่าจ้างประจำ** หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าแรงงานสำหรับการทำงานปกติแก่ลูกจ้างประจำของส่วนราชการนั้น ๆ
7. **ค่าจ้างชั่วคราว** หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าแรงงานสำหรับการทำงานปกติ แก่ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ
8. **ค่าตอบแทน** หมายถึง เงินที่จ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้ทางราชการ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานด้านรักษาความเจ็บป่วยนอกเวลาราชการ ค่าอาหารทำการนอกเวลา เงินจูงใจต่าง ๆ เงินเพิ่มพิเศษแก่แพทย์ที่ไม่ทำเวชปฏิบัติส่วนตัว ฯลฯ
9. **ค่าใช้จ่าย** หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการใด ๆ (นอกจากบริการสาธารณสุขปกติ) รายจ่ายเกี่ยวกับการรับรองและพิธีการและรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ (สำหรับเงินค่าประกันสังคม 1.5 % ถือเป็นค่าใช้จ่าย)
10. **ค่าวัสดุ** หมายถึง รายจ่ายเพื่อซื้อหรือจ้างทำสิ่งของซึ่งโดยสภาพย่อมสิ้นเปลืองเปลี่ยนหรือสลายตัวในระยะเวลาอันสั้น รวมทั้งสิ่งของที่ส่วนราชการซื้อมาเพื่อการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สิน
11. **ค่าสาธารณูปโภค** หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งการสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณีย์โทรเลข ค่าบริการทางด้านโทรคมนาคม
12. **ค่าครุภัณฑ์** หมายถึง รายจ่ายเพื่อซื้อ จ้างทำหรือแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งตามปกติมีลักษณะคงทนถาวร มีอายุการใช้ยืนนาน
ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการประกอบดัดแปลงหรือต่อเติมสิ่งของดังกล่าวตลอดจน ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อของดังกล่าวจากต่างประเทศโดยตรงซึ่งต้องชำระพร้อมกับค่าสิ่งของ เช่น ค่าขนส่งจากต่างประเทศ ค่าภาษีในต่างประเทศ ค่าประกันภัยสิ่งของ เป็นต้น ให้เบิกจ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์
13. **ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง** หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดิน และหรือสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ซึ่งติดอยู่กับที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการปรับปรุง

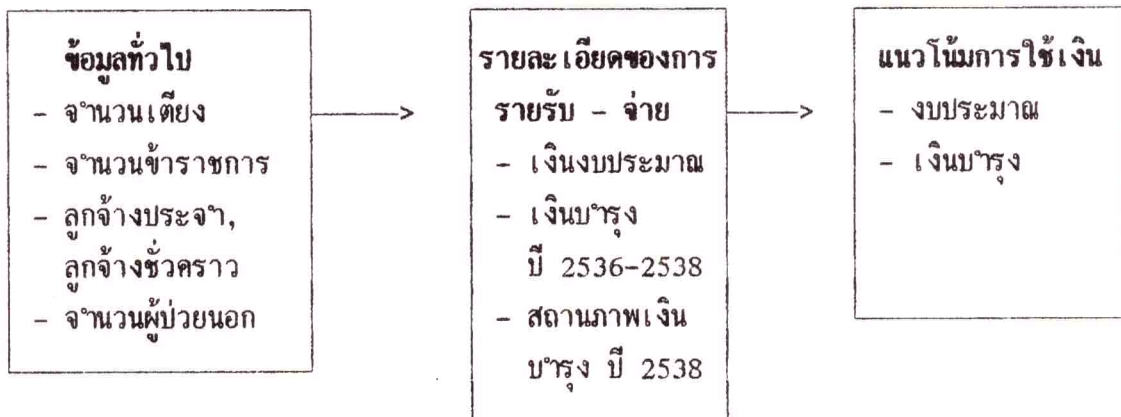
ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง ซึ่งมีใช้เป็นการซ่อมแซมตามปกติ

14. **เงินอุดหนุน** หมายถึง เงินที่จ่ายช่วยเหลือหรือจ่ายเป็นค่าบำรุงแก่องค์กรเอกชน นิติบุคคล หรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ ในพื้นที่ให้รายงานเฉพาะค่ายาและค่าอาหารผู้ป่วย

15. **รายจ่ายอื่น ๆ** หมายถึง รายจ่ายต่าง ๆ ซึ่งไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดหนึ่งหมวดใดดังกล่าวข้างต้น และสำนักงานงบประมาณกำหนดให้อยู่ในหมวดนี้ เช่น เงินราชการลับ ฯลฯ

16. **ปีงบประมาณ** หมายถึง ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่งถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น (ไกรยุทธ ชีรตยาสินนท์, 2528 : 1)

กรอบแนวคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพและแนวโน้มการรับ -
จ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุงของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 - 2541 ผู้
วิจัยได้นำเสนอแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของงบประมาณ
2. ความหมายของเงินบำรุงและที่มาของเงินบำรุง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของงบประมาณ

ให้ความหมายของคำว่า "งบประมาณ" (budget) ไว้ต่าง ๆ กัน (นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์ 2532)

งบประมาณ เป็นแผนการเงินขององค์กรที่กำหนดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

งบประมาณ เป็นแผนเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการกะประมาณบริการ กิจกรรม โครงการและใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แผนนี้ย่อมประกอบด้วยภาระการกระทำ 3 ขั้นตอนคือ การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณ

งบประมาณ หมายถึง จำนวนเงินหรือรายรับที่คาดว่าจะได้รับ และสามารถจ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ในรอบปีงบประมาณหนึ่ง

งบประมาณแผ่นดิน เป็นแผนการใช้จ่ายและการหาเงินเพื่อการใช้จ่ายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจบรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น

งบประมาณประกอบด้วยสาระสำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

1. งบประมาณเป็นการวางแผนการบริหารของรัฐบาล แสดงกิจกรรมหรือโครงการที่จะปฏิบัติจัดทำและหน่วยงานที่รับผิดชอบ
2. กะประมาณค่าใช้จ่าย และที่มาของรายได้เพื่อการใช้นั้น ๆ
3. มีระยะเวลาที่แน่นอนที่เรียกว่าปีงบประมาณหรือ (fiscal year) ซึ่งโดยทั่วไปจะมีระยะเวลา 1 ปี

งบประมารายจ่าย ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย (กฎหมายและระเบียบงบประมาณ 2517 : 1)

จำนวนเงินอย่างสูงหรือวงเงินที่กำหนดให้จ่ายหรือกักหนัสมุขกันนั้น ในทางปฏิบัติ จะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ร่วมกันพิจารณากำหนดวงเงิน รวม 4 หน่วยงานคือ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กศส.) กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่พิจารณาทั้งด้านการขยายตัวของเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อ รายได้ รายจ่าย และการขาดดุลงบประมาณเพื่อประกอบการกำหนดวงเงิน เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบวงเงิน งบประมาณ รายจ่าย และการขาดดุลงบประมาณ

ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมได้บัญญัติให้มีระยะตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป โดยให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

งบประมาณ หมายถึง จำนวนเงินที่กำหนดให้หน่วยงานใช้จ่ายหรือมอบหมายให้หน่วยงานจัดหารายได้ (ไกรยุทธ ธีรตยา คินันท์ 2528 : 8)

งบประมาณ (Budget) เป็นแผนที่ครอบคลุมทุก ๆ ขั้นตอน (phases) และลักษณะของการปฏิบัติงานสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดแน่นอนลงไป ดังนั้น งบประมาณจึงเป็นการแสดงออกอย่างเป็นทางการถึงนโยบาย แผนงาน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้วล่วงหน้า โดยผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์การ (หน่วยงาน/รัฐบาล) เนื่องจากนโยบาย แผน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายเหล่านี้ครอบคลุมทั้งระดับที่ใช้สำหรับองค์การทั้งองค์การ และหน่วยงานย่อย ๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบขององค์การนั้น ๆ งบประมาณองค์การจึงประกอบด้วย งบประมาณย่อย ๆ ของหน่วยงานย่อยอื่น ๆ รวมกันเข้าเป็นภาพรวมยอดของงบประมาณทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นกระบวนการแล้วกล่าวได้ว่า โดยพื้นฐานแล้วการงบประมาณ (budgeting) ก็เป็นกระบวนการจัดการนั่นเอง (Frank P. Sherwood อ้างในไพศาล ชัยมงคล)

งบประมาณ เป็นข้อความอย่างเป็นทางการของการจัดการและนโยบายดำเนินงานสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อใช้เป็นเครื่องชี้ทางหรือ พิมพ์เขียวสำหรับการปฏิบัติงานขององค์การสำหรับช่วงเวลานั้น (Glenn A. Welsch, 1957)

งบประมาณ เป็นแผนการเงินที่ใช้เป็นรูปแบบสำหรับการปฏิบัติการในอนาคตและเป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติการเหล่านั้น อันเป็นการคาดคะเนค่าใช้จ่ายและรายรับที่จะเกิดขึ้นในกาลข้างหน้า ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นแผนที่เป็นกิจจะลักษณะแสดงถึงการใช้จ่ายทรัพยากร แรงงาน วัสดุและอื่น ๆ (Andrew C. Stedry and et al., 1968:8)

งบประมาณ คือ แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการกะงบประมาณ การบริหารกิจกรรม และโครงการค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็น ในการสนับสนุนในการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนนี้ ย่อมประกอบด้วย

1. การจัดเตรียม
2. การอนุมัติ
3. การบริหาร

การงบประมาณ ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากขั้นการจัดเตรียมงบประมาณ จนถึงขั้นการบริหารงบประมาณ (ไกรยท ชัยยศนันท์, 2528 : 8)

คำจำกัดความดังกล่าวพอสรุปได้คือ

งบประมาณ คือ เงินรายรับที่คาดว่าจะได้รับ สามารถจ่ายหรือกักหนัผู้ผูกพันตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานในรอบปีนั้น

2. ความหมายของเงินบำรุงและที่มาของเงินบำรุง

บรรหาร ภูทอง (2536 : 5) ได้ให้ความหมายเงินบำรุงว่า

เงินบำรุง หมายถึง จำนวนเงินทั้งปวงที่สถานพยาบาลได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ เนื่องจาก การดำเนินงานของสถานพยาบาลตามหน้าที่ นอกเหนือจากเงินงบประมาณ

จิตปรางค์ วาศวิท และคณะ (2539 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

เงินบำรุง หมายถึง รายได้ที่โรงพยาบาลได้รับเนื่องจากการให้บริการผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ โดยไม่ต้องส่งคืนคลัง บางส่วนราชการเรียกเป็นเงินรายได้นอกงบประมาณหรือเงินรายได้คณะ

เงินบำรุงมีแหล่งที่มาคือ ผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน งบกลางคำรักษาพยาบาลของข้าราชการ ข้าราชการบำนาญและบุคคลในครอบครัว คำรักษาพยาบาลจากรัฐวิสาหกิจเฉพาะผู้ป่วยใน กองทุนประกันสังคม (ทั้งที่เป็นคู่สัญญาหลักและคู่สัญญารอง) ตาม พ.ร.บ. ประกันสังคม กองทุนเงินทดแทนแรงงาน สำหรับการเจ็บป่วยที่สืบเนื่องจากการทำงาน) ตาม พ.ร.บ. ทดแทนแรงงาน ประกันสุขภาพจากบริษัทประกันภัยเอกชน คำรักษาพยาบาลสำหรับผู้ประสพภัยจากรถ จากบริษัทประกันภัยเอกชน (ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสพภัยจากรถ) การรับบริจาค ดอกเบี้ยเงินฝากของเงินบำรุง ประกันสุขภาพของหน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ

กองแผนงานสาธารณสุข 2534 : ได้ให้ความหมายไว้ว่า

เงินบำรุง หมายถึง เงินทั้งปวงที่สถานบริการสาธารณสุขได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ เนื่องจาก ดำเนินงานในกิจการของสถานบริการสาธารณสุขตามหน้าที่ นอกเหนือจากเงินงบประมาณรายจ่าย

สรุป เงินบำรุง คือ จำนวนเงินทั้งปวงที่สถานพยาบาลได้รับไว้เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากการดำเนินงานของสถานพยาบาลตามหน้าที่ นอกเหนือจากงบประมาณรายจ่าย

แหล่งที่มาของเงินบำรุง (Source of finance)

เงินนอกงบประมาณของสถานพยาบาลภาครัฐ มีแหล่งที่มาหลายแหล่ง เช่น (การสำมะโนเงินบำรุง สถานพยาบาลของรัฐทั่วประเทศปี 2536 - 2538)

1. งบกลางค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการ ข้าราชการบำนาญและบุคคลในครอบครัว เฉพาะที่เป็นผู้ป่วยใน
2. ค่ารักษาพยาบาลสำหรับพนักงานรัฐวิสาหกิจเฉพาะผู้ป่วยใน
3. กองทุนประกันสังคม ซึ่งจ่ายให้สถานพยาบาลเป็นคู่สัญญาหลัก และที่โรงพยาบาลคู่สัญญารองที่ได้รับจากโรงพยาบาลคู่สัญญาหลัก
4. กองทุนทดแทนแรงงานสำหรับการเจ็บป่วยที่สืบเนื่องจากการทำงาน
5. บริษัทประกันสุขภาพเอกชน ซึ่งจ่ายสำหรับผู้ที่มีกรมธรรม์ประกันภัย
6. บริษัทประกันภัยที่จ่ายสำหรับผู้ประสบภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ
7. ผู้ป่วยจ่ายเอง ซึ่งส่วนนี้ อาจจะรวมทั้งที่ผู้ป่วยจ่ายเอง (ทั้งบริการผู้ป่วยนอกและ ผู้ป่วยใน) โดยไม่สามารถเบิกได้ และผู้ป่วยที่จ่าย และสามารถเบิกได้ เช่น กรณีผู้ป่วยนอกของข้าราชการและบุคคลในครอบครัว เป็นต้น
8. รับจากการบริจาค
9. รายรับดอกเบี้ยเงินฝากเงินบำรุง
10. รับจากแหล่งอื่น ๆ (transfer of money) ซึ่งส่วนใหญ่มาจากภาครัฐ เช่น
 - รับเงินงบประมาณโครงการประกันสุขภาพนักเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ
 - โครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ (โครงการบัตรสุขภาพ) ของกระทรวงสาธารณสุข
 - รับเงินอุดหนุนทุนหมั้นของโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติจากกรมอนามัย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พ.ศ. 2534 กองแผนงานสาธารณสุข ได้ศึกษาเรื่อง สถานภาพเงินบำรุงโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและคาดการณ์สถานภาพของเงินบำรุง (2534 : 22) ในอนาคตของโรงพยาบาลระดับจังหวัดและโรงพยาบาลชุมชน เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา บางส่วนเก็บข้อมูลย้อนหลัง (retrospective study) ใช้ฐานข้อมูลรายปีจากแบบ 0110-11 รง. 5 ของโรงพยาบาลระดับจังหวัด และโรงพยาบาลชุมชนทั่วประเทศ สังกัดกองสาธารณสุขภูมิภาค ในปี

2531 - 2533 พบว่า รายรับเงินบำรุงของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยในอัตรา 16 % ต่อปี โรงพยาบาลทั่วไป/โรงพยาบาลศูนย์ มีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ สูงกว่าโรงพยาบาลชุมชนถึง 2 เท่า ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้

บรรหาร ภูทอง และคณะ (2536 : ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพเงินบำรุงโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชประเทศไทย ปีงบประมาณ 2534 - 2536 และวิเคราะห์รายจ่ายแยกตามหมวดต่างๆ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา จากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทุกแห่งในประเทศไทย (21 แห่ง) พบว่า โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช มีรายรับเงินบำรุงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 16 % ต่อปี ส่วนรายจ่ายมีอัตราเพิ่มขึ้น 17 % ต่อปี ทั้งรายรับ และรายจ่ายมีอัตราเพิ่มสูงสุดในโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ขนาด 60 เตียง เท่ากับ 17 % และ 31 % ประเมินการว่าในปีงบประมาณ 2537 โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั่วไปประเทศไทยต้องจ่ายเงินบำรุงเป็นค่าตอบแทนไม่น้อยกว่า 27 ล้านบาท

บรรหาร ภูทอง และสุรัตน์ สารานุกฤติ (2539 : ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารการเงินของเงินงบประมาณและเงินบำรุง โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชประเทศไทย ปีงบประมาณ 2539 เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาจากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั่วประเทศไทย (21 แห่ง) พบว่า โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชมีเงินบำรุงคงเหลือสุทธิ 15,433,203 บาท สถานการณ์รายรับและรายจ่ายเงินบำรุงมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 19 % เท่ากันทั้งรายรับและรายจ่าย ผลการวิเคราะห์การบริหารเงินเปรียบเทียบกับจำนวนเตียงพบว่า รายรับและรายจ่ายเงินบำรุงต่อเตียงมีค่า 158,878 บาท และ 154,125 บาท ตามลำดับ รายจ่ายค่าตอบแทนต่อเตียงมีค่า 41,127 บาท รายจ่ายค่าวัสดุทุกประเภทต่อเตียงมีค่า 61,674 บาท ค่าวัสดุและเวชภัณฑ์ต่อเตียงมีค่า 95,494 บาท ผลการวิเคราะห์การบริหารการเงินเปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุง พบว่า รายจ่ายค่าตอบแทนคิดเป็นร้อยละ 26 ของรายรับเงินบำรุง และรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ที่จ่ายด้วยเงินบำรุงคิดเป็นร้อยละ 9 ของรายรับเงินบำรุง รายจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ มีค่า 4,765 บาท ต่อข้าราชการ 1 คน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาด้านภาพและแนวโน้มการรับ-จ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุงของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 - 2541 เป็นวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยบางส่วน จะทำการเก็บข้อมูลแบบย้อนหลัง (Retrospective study) ฐานข้อมูลปี 2536 - 2538 ในส่วนของการ คัดการณ์การใช้เงินงบประมาณ ปี 2539 - 2541 ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้ Regression เพื่อพยากรณ์ แนวโน้มการใช้เงิน

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงพยาบาลและศูนย์ในสังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 12 แห่ง คือ

1. โรงพยาบาลสมเด็จพระยา
2. โรงพยาบาลศรีธัญญา
3. โรงพยาบาลราชานุกูล
4. ศูนย์สุขภาพจิต
5. โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยบถมภ์
6. ศูนย์สุขภาพจิตชั้นนาท
7. โรงพยาบาลสวนสราญรมย์
8. โรงพยาบาลสวนปรุง
9. โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์
10. โรงพยาบาลนิติจิตเวช
11. โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา
12. โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น

* (บทบาท ภาระกิจ และข้อมูลทั่วไปอยู่ในภาคผนวก ก.)

คุณสมบัติของประชากรที่ทำการศึกษา ขอบ่งชี้ (inclusion criteria) คือ

1. เป็นโรงพยาบาลหรือศูนย์ที่สังกัดกรมสุขภาพจิต
2. เป็นโรงพยาบาลหรือศูนย์ที่ตั้งก่อนปี พ.ศ. 2538
3. โรงพยาบาลหรือศูนย์นั้น ยินดีและให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้
4. และตอบแบบเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน

คุณสมบัติของตัวอย่างที่คัดออกจากการวิจัย (exclusion criteria)

1. เป็นโรงพยาบาลหรือศูนย์ที่ตั้งยังไม่ถึง 3 ปี นับถึงปีงบประมาณ 2538
2. มีข้อมูลไม่ครบตามแบบเก็บข้อมูล
3. สำนักงานเลขานุการกรม กองแผนงาน และสำนักพัฒนาสุขภาพจิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบเก็บข้อมูล/แบบสำรวจทั้งหมด 7 ชุดใหญ่ 14 ชุดย่อย พร้อมทั้งคู่มือการเก็บข้อมูล ดังนี้

- ชุดที่ 1 แบบบันทึกลักษณะทั่วไป และข้อมูลด้านบริการปีงบประมาณ 2536-2538 1 ชุด
 - ชุดที่ 2 แบบสำรวจอาคารและสิ่งก่อสร้าง ตั้งแต่ตั้งโรงพยาบาล - ปีงบประมาณ 2538 3 ชุด
 - ชุดที่ 3 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536 - 2538 3 ชุด
 - ชุดที่ 4 แบบบันทึกรายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536 - 2538 3 ชุด
 - ชุดที่ 5 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณแยกตามเดือน ปีงบประมาณ 2536-2538 3 ชุด
 - ชุดที่ 6 แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงแยกตามเดือน ปีงบประมาณ 2536-2538 3 ชุด
- และมีคู่มือในการบันทึกข้อมูลทุกชุด และมีคู่มือประกอบแบบบันทึกในชุดย่อยแต่ละชุดที่แนะนำวิธีการเก็บ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาจากรายงานทุกชนิดของงานการเงินและบัญชี เพื่อตรวจสอบหัวข้อ หมวดรายจ่ายต่าง ๆ และศึกษาเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเงินงบประมาณและ เงินบำรุงทั้งของกรมสุขภาพจิต สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
2. ศึกษาเอกสาร รายงาน บันทึก และวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เชิญคณะที่ปรึกษา 3 ท่าน 1. นายแพทย์วิรัชชัย โควสุวรรณ์ รองคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. นายจิระศักดิ์ มัญญานนท์ เลขานุการกรมควบคุมโรคติดต่อ 3. นายสุรัตน์ สารานฤทธิ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช และเจ้าหน้าที่การเงิน 2 ท่านร่วมประชุมเพื่อออกแบบเก็บข้อมูลทั้ง 14 ชุด จำนวน 3 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง สร้างเครื่องมือฉบับร่าง และสร้างคู่มือในการเก็บ

การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบบันทึกที่สร้าง โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และเจ้าหน้าที่การเงิน 2 ท่าน โดยตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง คำนวณ ข้อความ ของแบบเก็บข้อมูลให้ผู้ตอบข้อมูลสามารถเข้าใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

8. วิเคราะห์รายจ่ายหมวดเงินเดือน เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
9. วิเคราะห์หมวดค่าจ้างชั่วคราว เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
10. วิเคราะห์ค่าจ้างลูกจ้างเงินบำรุง เปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538
11. วิเคราะห์ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง เปรียบเทียบกับจำนวนข้าราชการ ปีงบประมาณ 2538
12. วิเคราะห์ค่าตอบแทนที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
13. วิเคราะห์ค่าตอบแทนที่จ่ายจากเงินบำรุง เปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538
14. วิเคราะห์ค่าสาธารณูปโภค ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
15. วิเคราะห์งบลงทุนที่จ่ายด้วยเงินบำรุง เปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538
16. วิเคราะห์ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายจากเงินบำรุงและเงินงบประมาณ เปรียบเทียบต่อจำนวนจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
17. วิเคราะห์ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายจากเงินบำรุง เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
18. วิเคราะห์ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายด้วยเงินงบประมาณ เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
19. วิเคราะห์ค่ายาและเวชภัณฑ์ ที่จ่ายด้วยเงินงบประมาณและเงินบำรุง เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง ปีงบประมาณ 2538
20. การหาแนวโน้มของการใช้เงินงบประมาณและเงินบำรุงโดยวิธีหาอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ย พยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่าง งบประมาณกับตัวแปรตัวอื่น ๆ ของงบประมาณ
ใช้สูตร

$$Y = Ae^{rt}$$

$$\ln y = \ln A + rxt$$

$$dy \text{ by } dt = (\text{หาอัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป})$$

$$\frac{dy}{dt} = \text{จะได้ } \frac{ry}{rt} = r$$

$$\text{ดังนั้น } \frac{1}{y} \cdot \frac{ry}{rt} = r \text{ ก็คือ growth เฉลี่ย}$$

$$Y = Ae^{rt}$$

Y = จำนวนเงินงบประมาณในแต่ละไตรมาส
 A = ค่าคงที่
 e = เลขฐานธรรมชาติมีค่าเท่ากับ 2.71820
 t = แนวโน้มเวลา
 r = จำนวนเงินงบประมาณ ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้โดยใช้การ take log ฐานธรรมชาติ

$$\ln y = \ln A + r \cdot t$$

 differentient ด้วย t (คือ $\frac{dy}{dt}$) = คือการ dif y เทียบด้วย t

1. $\frac{1}{y} \cdot \frac{dy}{dt} = r$ การเปลี่ยนแปลงของ y เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป คืออัตราการขยายตัว
2. $\frac{1}{y} \cdot \frac{dy}{dt} = r$ Growth คือ อัตราการขยายตัวตลอดระยะเวลา ตั้งแต่ไตรมาสแรกจนถึงไตรมาสสุดท้าย

S.D. = แสดงการกระจายหรือเบี่ยงเบนของข้อมูล โดยดูว่าเบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มข้อมูลนั้นมากน้อย (กี่ %) เพียงใด

- หมายเหตุ :
1. จาก 1 $\frac{dy}{dt}$ 2 ค่าที่ได้เป็นไปตามกฎของการ differentient
 2. วิธีการทั้งหมดนี้เป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงวิธีการหาค่า Growth โดยเฉลี่ย โดยวิธีการทางคณิตศาสตร์

นำเอาค่า growth ดังกล่าวมาพยากรณ์ต่อโดยวิธีทางเศรษฐกิมิติ (Economic Model) หาค่าการขยายตัว growth เฉลี่ย (ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรโดยเทคค่า semi log) โดยใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาส เพื่อลดการกระจาย หรือลดส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือลดค่าความแปรปรวนของข้อมูล

สาเหตุที่เลือกการคำนวณ Economic Model เนื่องจากวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มของข้อมูลอนุกรมเวลา (Time series) โดยสันนิษฐานว่า ข้อมูลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีความสัมพันธ์กับข้อมูลในอดีต

ข้อดี

1. เป็นวิธีการที่ง่ายและนิยมใช้กันแพร่หลายในการพยากรณ์แนวโน้ม
2. เนื่องจากค่าของสัมประสิทธิ์ที่ได้ก็คือค่าอัตราการขยายตัว โดยเฉลี่ยของชุดข้อมูลดังกล่าว
3. สามารถสอบสมมติฐานของข้อมูลที่ได้ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสถานะภาพและแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณและเงินบำรุงของโรงพยาบาลและศูนย์ในสังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 - 2541 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 หมวดดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย จำนวนอาคาร จำนวนเตียง จำนวนผู้ป่วยนอก จำนวนผู้ป่วยใน จำนวนข้าราชการ จำนวนลูกจ้างประจำ และจำนวนลูกจ้างชั่วคราว

หมวดที่ 2 การจ่ายเงินงบประมาณ ของปีงบประมาณ 2536 - 2538 และแนวโน้มการจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2539 - 2541

หมวดที่ 3 สถานภาพการรับ-จ่ายเงินบำรุงของปีงบประมาณ 2536 - 2538 และแนวโน้มการจ่ายเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2539 - 2541

หมวดที่ 4 บทวิเคราะห์สถานะการณ์ต่าง ๆ ของปีงบประมาณ 2538 การใช้เงินงบประมาณกับเงินหมวดต่าง ๆ คิดต่อเตียงหรือต่อจำนวนข้าราชการ

การใช้เงินบำรุงกับเงินหมวดต่าง ๆ ต่อเตียง หรือต่อจำนวนข้าราชการ และใช้เงินงบประมาณและเงินบำรุงรวมกันคิดต่อเงินหมวดต่าง ๆ คิดต่อเตียง หรือต่อจำนวนข้าราชการ และต่อรายรับเงินบำรุง

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต

ตารางที่ 1 จำนวนตึกและอาคารที่มีอายุเกิน 20 ปีขึ้นไป ของโรงพยาบาล/ศูนย์
สังกัด กรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2538 จำแนกตามหน่วยงาน

ชื่อ โรงพยาบาล	จำนวนอาคาร		
	1-10 ปี	11-20 ปี	20 ปีขึ้นไป
โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	2	7	33
โรงพยาบาลศรีธัญญา	11	45	35
โรงพยาบาลราชานุกูล	11	2	28
ศูนย์สุขวิทยาจิต	-	-	1
โรงพยาบาลอุวะประสาทไวทโยปถัมภ์	4	-	4
ศูนย์สุขภาพจิตชัชนาท	-	-	1
โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	56	14	20
โรงพยาบาลสวนปรุง	7	5	14
โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	25	32	26
โรงพยาบาลนิติจิตเวช	5	4	32
โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	17	14	17
โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	14	7	32
รวม	152	130	243
ร้อยละ	28.95	24.76	46.29

จากตารางพบว่า โรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต มี อาคาร และตึกที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป
จำนวนถึง 243 หลัง คิดเป็นร้อยละ 46.29 ของอาคารที่มีอยู่ ขณะที่อาคารที่มีอายุ 11-20 ปี มีจำนวนถึง 130 หลัง
คิดเป็นร้อยละ 24.76 ของอาคารที่มีอยู่ ของกรมสุขภาพจิต

ตารางที่ 2 จำนวนข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ปีงบประมาณ 2536-2538
ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จําแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	ข้าราชการ			ลูกจ้างประจำ			ลูกจ้างเงินบำรุ้ง		
	2536	2537	2538	2536	2537	2538	2536	2537	2538
โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพริยา	393	393	393	274	274	274	303	303	303
โรงพยาบาลศรีรัญญา	477	481	484	532	532	528	241	237	272
โรงพยาบาลราชานุกูล	319	319	319	166	166	166	79	79	79
ศูนย์สุขภาพจิต	57	57	57	44	44	44	1	1	6
โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	85	86	82	58	58	58	11	11	13
ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	37	37	36	14	14	14	-	1	5
โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	420	411	411	243	243	243	119	124	122
โรงพยาบาลสวนปรุง	292	291	285	187	187	187	161	172	167
โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	287	284	288	155	157	154	54	85	88
โรงพยาบาลนิตินิตเวช	157	157	146	90	90	90	77	77	77
โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	175	175	162	92	92	92	44	39	64
โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	205	205	190	112	112	112	139	139	146
รวม	2,904	2,896	2,853	1,967	1,969	1,962	1,229	1,268	1,342

จากตารางพบว่า จำนวนข้าราชการของโรงพยาบาล/ศูนย์ ในสังกัดกรมสุขภาพจิตมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.28 และ 1.51

จำนวนลูกจ้างประจำในปีงบประมาณ 2537 เฉลี่ยร้อยละ 0.10 และลดลงในปีงบประมาณ 2538 ส่วนลูกจ้างเงินบำรุ้ง

มีแนวโน้มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.17 และ 5.83

ตารางที่ 3 แสดงอัตรา เพิ่ม/ลด จำนวนผู้ป่วยนอก ปีงบประมาณ 2536-2538 ของโรงพยาบาลศูนย์
สังกัด กรมสุขภาพจิต จำนวนตามหน่วยงาน

ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนผู้ป่วยนอก		อัตราเพิ่ม/(ลด)		จำนวนผู้ป่วยนอก		อัตราเพิ่ม/(ลด)		อัตราเพิ่ม/(ลด) เฉลี่ย 3 ปี
	2536	2537	ร้อยละ		2537	2538	ร้อยละ		
โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	105,719	108,961	3.07		108,961	108,486	(0.44)		1.32
โรงพยาบาลศรีธัญญา	111,229	119,376	7.32		119,376	122,230	2.39		4.86
โรงพยาบาลราชานุกูล	17,197	17,548	2.04		17,548	17,220	(1.87)		0.09
ศูนย์สุขภาพจิต	6,783	7,157	5.51		7,157	7,146	(0.15)		2.68
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	20,232	23,292	15.12		23,292	22,610	(2.93)		6.10
ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	45,141	47,698	5.66		47,698	43,315	(9.19)		(1.76)
โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	51,920	54,058	4.12		54,058	54,408	0.65		2.38
โรงพยาบาลสวนปรุง	47,606	48,819	2.55		48,819	51,828	6.16		4.36
โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	133,978	134,240	0.20		134,240	130,383	(2.87)		(1.34)
โรงพยาบาลนิติจิตเวช	15,535	17,546	12.94		17,546	18,059	2.92		7.93
โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	66,459	67,112	0.98		67,112	68,363	1.86		1.42
โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	87,957	88,677	0.82		88,677	85,628	(3.44)		(1.31)
รวม	709,756	734,484	3.48		734,484	729,676	(0.65)		1.41

จากการพบว่า จำนวนผู้ป่วยนอก ของโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิตในรอบ 3 ปี (2536 - 2538) มีอัตราเพิ่ม 1.41
แต่ในปีงบประมาณ 2538 จำนวนผู้ป่วยนอกมีอัตราลดลง 0.65

ตารางที่ 4 แสดงอัตราเพิ่ม/ลด จำนวนผู้ป่วยใน ปีงบประมาณ 2536-2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์
สังกัด กรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน

ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนผู้ป่วยนอก		อัตราเพิ่ม/(ลด)		จำนวนผู้ป่วยนอก		อัตราเพิ่ม/(ลด)		อัตราเพิ่ม/(ลด) เฉลี่ย 3 ปี
	2536	2537	ร้อยละ		2537	2538	ร้อยละ		
โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	6,051	6,573	8.63		6,573	6,848	4.18		6.40
โรงพยาบาลศรีรัษฎา	8,704	8,740	0.41		8,740	7,544	(13.68)		(6.63)
โรงพยาบาลราชานุกูล	8,377	17,398	107.69		17,398	16,456	(5.41)		51.14
ศูนย์สุขภาพจิต	-	-	-		-	-	-		-
โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	2,785	2,883	3.52		2,883	3,105	7.70		5.61
ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	-	-	-		-	-	-		-
โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	3,752	3,565	(4.98)		3,565	3,317	(6.96)		(5.97)
โรงพยาบาลสวนปรุง	5,070	5,088	0.36		5,088	5,354	5.23		2.79
โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	11,695	11,209	(4.16)		11,209	11,011	(1.77)		(2.96)
โรงพยาบาลนิตินิจเวช	3,173	3,071	(3.22)		3,071	3,080	0.29		(1.46)
โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	5,752	6,377	10.87		6,377	7,213	13.11		11.99
โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	6,210	6,099	(1.79)		6,099	5,768	(5.43)		(3.61)
รวม	61,569	71,003	15.32		71,003	69,696	(1.84)		6.74

จากการพบว่า จำนวนผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิตในรอบ 3 ปี (2536 - 2538) มีอัตราเพิ่ม 6.74

แต่ในปีงบประมาณ 2538 มีอัตราลดลง 1.84

หมวดที่ 2 การจ่ายเงินงบประมาณ ปี งบประมาณ 2536 - 2538
และแนวโน้ม การจ่ายเงินงบประมาณ

ตารางที่ 5 รายจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์
สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหมวดรายจ่าย

หมวดรายจ่าย	2536	2537	2538	อัตราเพิ่ม/(ลด) ร้อยละ	เฉลี่ย
เงินเดือน	295,686,071.93	312,343,427.88	344,726,218.82	8.00	317,585,239.54
ค่าจ้างประจำ	130,490,569.25	134,883,328.71	169,691,928.24	14.59	145,021,942.07
ค่าตอบแทน	9,164,708.60	5,931,133.77	5,972,120.88	(17.30)	7,022,654.42
ค่าใช้สอย	18,832,408.92	24,020,722.58	37,155,193.72	41.11	26,669,441.74
ค่าวัสดุ	142,468,117.90	159,079,174.53	157,842,110.19	5.44	153,129,800.87
ค่าสาธารณูปโภค	19,155,605.90	20,479,702.89	23,606,307.46	11.09	21,080,538.75
ค่าครุภัณฑ์	9,782,730.00	6,037,803.96	12,395,536.92	33.51	9,405,356.96
ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	27,415,000.00	61,406,040.48	24,063,706.00	31.59	37,628,248.83
เงินอุดหนุน	314,700.00	95,600.00	96,300.00	(34.44)	168,866.67
อื่น ๆ	6,682,029.13	3,761,559.94	22,452,094.00	226.59	10,965,227.69
รวม	659,991,941.63	728,038,494.74	798,001,516.23	9.96	728,677,317.53

จากการพบว่า รายจ่ายของเงินงบประมาณ กรมสุขภาพจิต มีค่าเฉลี่ย 728,677,317.53 บาท พบว่า
ในหมวดเงินเดือนข้าราชการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ปีละ 317,585,239 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี ค่าวัสดุและค่าจ้างประจำ
รองลงมา เฉลี่ยปีละ 153,129,800 บาท และ 145,321,942 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ร้อยละของรายจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์

สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหมวดรายจ่าย

หมวดรายจ่าย	2536	2537	2538	เฉลี่ย
เงินเดือน	44.80	42.90	43.20	43.59
ค่าจ้างประจำ	19.77	18.52	21.26	19.90
ค่าตอบแทน	1.38	0.82	0.75	0.97
ค่าใช้สอย	2.85	3.30	4.65	3.66
ค่าวัสดุ	21.60	21.85	19.78	21.01
ค่าสาธารณูปโภค	2.90	2.81	2.96	2.89
ค่าครุภัณฑ์	1.48	0.83	1.56	1.29
ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	4.15	8.44	3.02	5.16
เงินอุดหนุน	0.05	0.01	0.01	0.03
อื่น ๆ	1.02	0.52	2.81	1.50
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00

จากตาราง พบว่าการจ่ายเงินงบประมาณ เมื่อแยกเป็นหมวดรายจ่ายพบว่า รายจ่ายสูงสุดคือ หมวดเงินเดือนร้อยละ 43.59 รองลงมาเป็นค่าวัสดุเฉลี่ยร้อยละ 21.01 และน้อยที่สุดคือเงินอุดหนุน เฉลี่ยร้อยละ 0.03

ตารางที่ 7 รายจ่ายเงินงบประมาณเปรียบเทียบ 3 ปี ปีงบประมาณ 2536 - 2538
ของโรงพยาบาล/ ศูนย์ ในสังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน

ชื่อ โรงพยาบาล	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	อัตราเพิ่ม(ลด) เฉลี่ย
รพ.สมเด็จพระเจ้าพระยา	86,384,544.99	90,779,840.61	103,537,957.34	9.57
รพ.ศรีธัญญา	168,604,152.36	173,634,511.85	178,061,287.46	2.77
รพ.ราชานุกูล	51,308,327.97	55,663,144.17	70,481,322.95	17.55
ศูนย์สุขภาพจิต 3	11,852,467.28	12,392,134.83	17,417,866.95	22.55
รพ.ยุวประสาทฯ	16,441,163.78	17,472,108.71	20,095,558.80	10.64
ศูนย์สุขภาพจิต 5	6,573,250.16	7,242,587.04	10,164,687.45	25.26
รพ.สวนสราญรมย์	85,474,212.42	87,479,540.96	103,717,008.05	10.45
รพ.สวนปรุง	61,696,323.00	70,376,048.00	71,154,808.00	7.59
รพ.พระศรีมหาโพธิ์	61,649,573.45	94,316,483.84	79,947,924.07	18.88
รพ. นิตยภัต	27,144,989.72	35,565,782.23	41,153,896.06	23.37
รพ.จิตเวชนครราชสีมา	34,158,530.62	36,074,011.87	48,648,421.71	20.23
รพ.จิตเวชขอนแก่น	48,704,405.88	47,042,300.63	53,620,777.39	5.29
รวม	659,991,941.63	728,038,494.74	798,001,516.23	9.96

จากการพบว่า รายจ่ายเงินงบประมาณ ของโรงพยาบาล และศูนย์ ในสังกัด กรมสุขภาพจิตมีแนวโน้มสูงขึ้น ทุกๆ ปี และทุกโรงพยาบาล โดยมีค่าเฉลี่ย 9.96

ตารางที่ 8 แนวโน้มการจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2539 - 2541 ของโรงพยาบาล/ศูนย์

สังกัดกรมสุขภาพจิต จากการค้าความหา แนวโน้มด้วย วิธี (Regression)

จำแนกตามหน่วยงาน

ชื่อโรงพยาบาล	อัตราเพิ่ม/(ลด)			ค่าเฉลี่ย mean	S.D.	ค่าสูงสุด max	ค่าต่ำสุด min
	2539	2540	2541				
รพ.สมเด็จพระเจ้าพระยา	0.33	0.31	0.3	16.997	6.01	25,139,220	22,056,760
รพ.ศรีธัญญา	0.29	0.29	0.29	17.980	11.29	76,735,410	59,664,720
รพ.ราชานุกูล	20.09	15.45	21.99	16.882	37.63	35,018,030	13,457,680
ศูนย์สุขภาพจิต 5	21.49	22.87	24.06	15.348	64.3	9,363,636	1,917,389
รพ.ยุวประสาท	22.48	29.04	35.62	15.478	39.65	9,600,729	3,299,954
ศูนย์สุขภาพจิต 13	15.23	17.65	20.04	15.329	46.71	9,363,636	1,917,389
รพ.สวนสราญรมย์	6.23	6.79	7.36	17.250	9.42	35,471,360	27,649,850
รพ.สวนปรุง	4.87	5.77	6.78	16.954	6.60	25,344,790	21,397,780
รพ.พระศรีมหาโพธิ์	6.6	7.65	8.85	17.412	33.83	46,594,260	18,609,820
รพ.มิตินิเวศ	10.72	13.66	16.97	16.723	49.09	30,569,280	9,363,258
รพ.จิตเวชนครราชสีมา	18.003	21.55	25	16.824	47.27	36,323,870	11,165,710
รพ.จิตเวชขอนแก่น	0.64	0.64	0.66	16.892	5.06	22,591,910	19,627,120
เฉลี่ยกรมสุขภาพจิต	10.58	11.81	13.99				

จากการพบว่า แนวโน้มการจ่ายเงินงบประมาณของโรงพยาบาล ขวาระสภา พ.ศ. 2539-2541 สูงสุดร้อยละ 22.48 , 29.04 และ 35.62 โรงพยาบาลศรีธัญญา

ต่ำสุดร้อยละ 0.29 ทั้ง 3 ปี

ตารางที่ 9 สถานะเงินบำรุงของกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 -2538

สถานะเงินบำรุง	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	อัตราเพิ่ม/(ลด)
รายรับเงินบำรุง	223183694.2	242907498.7	261325460.4	8.21
รายจ่ายเงินบำรุง	210325757.8	246940372.4	269312954.2	13.24
เงินบำรุงคงเหลือ	246,634,751.76	229,101,778.37	208,686,168.09	(8.01)
ค่าสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย	30,018,055.97	39,741,395.28	33,944,756.06	8.90

จากการพบว่า รายรับเงินบำรุงมีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ย ร้อยละ 8.21 ขณะที่รายจ่ายเงินบำรุงมีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ย 13.24 สถานะเงินบำรุงคงเหลือ มีอัตราลดลงโดยเฉลี่ย ร้อยละ 8.01 เมื่อพิจารณาการจ่ายค่าสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย ที่มีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ย ร้อยละ 8.90

หมวดที่ 3 สถานะภาพ การรับ-จ่ายเงินบำรุง ของปีงบประมาณ 2536 - 2538
และแนวโน้มการจ่ายเงินบำรุง

ตารางที่ 12 รายจ่ายงบบำรุงเปรียบเทียบ 3 ปี ปีงบประมาณ 2536-2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์

สังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวนตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อ โรงพยาบาล	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	อัตราเพิ่ม/(ลด) เฉลี่ย
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพริยา	54,963,796.96	72,579,846.49	87,023,833.72	25.98
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	74,874,027.21	70,795,453.63	59,771,047.83	(10.51)
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	5,366,009.36	6,505,363.52	16,158,097.82	84.81
4	ศูนย์สุขภาพจิต	1,369,391.55	2,831,141.43	2,425,650.46	46.21
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	6,641,614.01	4,105,515.77	6,894,423.68	14.87
6	ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	1,896,713.34	2,873,042.38	2,392,971.38	17.38
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	19,430,271.12	11,478,889.49	16,457,387.59	1.22
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	9,512,268.20	26,189,879.13	26,252,440.34	87.78
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	11,236,810.52	14,061,612.19	10,699,239.72	0.61
10	โรงพยาบาลนิตินิจเวช	7,738,377.86	9,276,936.29	13,139,210.22	30.76
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	5,000,011.89	10,915,054.38	10,592,519.20	57.67
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	12,296,465.74	15,327,637.71	17,506,132.21	19.43
	รวม	210,325,757.76	246,940,372.41	269,312,954.17	13.23

จากการพบว่ารายจ่ายงบบำรุง ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต พบว่ามีอัตราเพิ่มร้อยละ 13.23 และกัตรเพิ่มสูงสุด
ที่โรงพยาบาลสวนปรุง และราชนานุกูล คิดเป็นร้อยละ 87.78 และร้อยละ 84.81 ตามลำดับ โรงพยาบาลที่มีการจ่ายงบบำรุงลดลงมากที่สุดคือ
โรงพยาบาลศรีธัญญา และ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ มีอัตราลดลงงบบำรุงจ่ายคิดเป็นร้อยละ (10.51) และ 0.61 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนรายจ่ายเงินบำรุง งบประมาณ 2536-2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต

จำแนกตามหมวดรายจ่าย

หมวดรายจ่าย	2536	2537	2538	อัตราเพิ่ม/(ลด)	เฉลี่ย
ค่าจ้างชั่วคราว	29,062,513.75	37,981,005.74	57,395,832.43	40.90	41,479,783.97
ค่าตอบแทน	11,890,587.93	26,000,098.52	28,614,652.52	64.36	22,168,446.32
ค่าใช้สอย	4,383,333.04	8,634,943.55	4,995,611.73	27.42	6,004,629.44
ค่าวัสดุ	68,759,940.72	79,577,090.45	94,250,514.62	17.09	80,862,515.26
ค่าสาธารณูปโภค	3,552,789.49	2,684,277.88	3,889,502.37	10.23	3,375,523.25
ค่าครุภัณฑ์	26,825,813.10	50,115,468.38	32,363,429.88	25.70	36,434,903.79
ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	59,619,801.70	31,567,244.14	44,959,912.54	(2.31)	45,382,319.46
เงินอุดหนุน	1,635,655.90	2,799,945.22	1,871,403.81	19.01	2,102,334.98
อื่น ๆ	4,595,322.13	7,580,298.53	972,094.27	(11.11)	4,382,571.64
รวม	210,325,757.76	246,940,372.41	269,312,954.17	13.23	242,193,028.11

จากตารางพบว่า รายจ่ายเงินบำรุงในหมวดวัสดุมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ปีละ 80,862,515 บาท หมวด ค่าครุภัณฑ์ และที่ดินสิ่งก่อสร้าง รองลงมาเฉลี่ยปีละ 45,382,319.46 บาท และน้อยที่สุดคือ หมวดเงินอุดหนุน 2,102,334.98 บาท และพบว่า รายจ่ายเงินบำรุงมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 13.23 โดยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในหมวดค่าตอบแทนและหมวดค่าจ้างชั่วคราวคิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 64.36 และ 40.90 ตามลำดับ

**ตารางที่ 14 ร้อยละของรายจ่ายเงินบำรุง ในปีงบประมาณ 2536 - 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์
สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหมวดรายจ่าย**

หมวดรายจ่าย	2536	2537	2538	เฉลี่ย
ค่าจ้างชั่วคราว	13.11	14.56	21.96	16.55
ค่าตอบแทน	5.80	10.76	10.47	9.01
ค่าใช้สอย	2.13	3.56	1.51	2.40
ค่าวัสดุ	33.48	32.94	31.30	32.58
ค่าสาธารณูปโภค	1.73	0.53	1.62	1.29
ค่าครุภัณฑ์	13.06	20.74	13.46	15.75
ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	29.03	13.07	18.71	20.27
เงินอุดหนุน	0.80	1.16	0.78	0.91
อื่น ๆ	0.86	2.68	0.19	1.24
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00

จากตาราง รายจ่ายเงินบำรุง แยกตามหมวดรายจ่ายพบว่า รายจ่ายสูงสุดคือ หมวดค่าวัสดุ เฉลี่ยร้อยละ 32.58 รองลงมาเป็นค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เฉลี่ยร้อยละ 20.27 และน้อยที่สุดคือ หมวดเงินอุดหนุนเฉลี่ยร้อยละ 0.91 และหมวดค่าจ้างชั่วคราวมีแนวโน้มสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 16.55

ตารางที่ 15 รายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536-2538 ของกรมสุขภาพจิต
จำแนกตามขนาดเตียง

ขนาดของโรงพยาบาล	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	เฉลี่ย	อัตราเพิ่ม/(ลด) ร้อยละ
ขนาด 0-299 เตียง	11,164,400.57	14,341,772.24	14,448,905.13	13,318,359.31	14.61
ขนาด 300-599 เตียง	30,566,538.07	34,412,486.90	38,492,761.93	34,490,595.63	12.22
ขนาด 600-999 เตียง	105,954,250.39	112,494,368.05	124,352,451.70	114,267,023.38	8.36
ขนาด 1,000 เตียงขึ้นไป	75,498,505.19	81,658,862.50	84,031,341.60	80,396,236.43	5.53
รวม	223,183,694.22	242,907,489.69	261,325,460.36	242,472,214.76	8.21

จากตารางพบว่า รายรับเงินบำรุงของกรมสุขภาพจิตจะเพิ่มสูงสุดในโรงพยาบาลที่มีเตียงขนาด 0-299เตียง เฉลี่ยร้อยละ 14.61 รองลงมา
 ที่มีขนาดเตียง 300-599 เตียง และน้อยที่สุดในโรงพยาบาลที่มีขนาดเตียงตั้งแต่ 1,000 เตียงขึ้นไป เฉลี่ยร้อยละ 12.22 และร้อยละ 5.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 รายจ่ายเงินบำนาญ ปีงบประมาณ 2536-2538 ของกรมสุขภาพจิต

จำแนกตามขนาดของจำนวนเตียง

ขนาดของโรงพยาบาล	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	เฉลี่ย	อัตราเพิ่ม/ลดร้อยละ
ขนาด 0-200 เตียง	9,907,718.90	9,809,699.58	11,713,045.52	10,476,821.33	9.21
ขนาด 300-500 เตียง	25,034,855.49	35,519,628.38	41,237,861.63	33,930,781.83	28.98
ขนาด 600-999 เตียง	81,078,885.04	119,336,701.33	140,133,611.60	113,516,399.32	32.31
ขนาด 1,000 เตียงขึ้นไป	94,304,298.33	82,274,343.12	76,228,435.42	84,269,025.62	(10.05)
รวม	210,325,757.76	246,940,372.41	269,312,954.17	242,193,028.11	13.24

ถ้าตารางพบว่า รายจ่ายเงินบำนาญ ของกรมสุขภาพจิตจะเพิ่มสูงสุดในโรงพยาบาลที่มีเตียงขนาด 600-999เตียง เฉลี่ยร้อยละ 32.31 รองลงมา
เป็นโรงพยาบาลที่มีขนาดเตียง 300-500 เตียง คิดเป็นร้อยละ 28.99 และน้อยที่สุดในโรงพยาบาลที่มีขนาดเตียงตั้งแต่ 1,000 เตียงขึ้นไป เฉลี่ยเงินที่รัฐลดลง

ร้อยละ 10.05

ตารางที่ 17 แนวโน้มการจ่ายเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2539 - 2541 ของโรงพยาบาล/ศูนย์
สังกัดกรมสุขภาพจิต จากการคำนวณหาแนวโน้มด้วยวิธี (Regression)
จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	อัตราการเพิ่ม			ค่าเฉลี่ย Mean	S.D	ค่าสูงสุด Max	ค่าต่ำสุด Min
		2539	2540	2541				
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระยา	2.69	2.35	2.07	17.827	17.25	74,330,820	47,986,990
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	(4.10)	(3.67)	(3.28)	17.709	22.95	71,470,390	40,383,460
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	20.81	29.95	40.09	16.243	86.08	29,511,170	3,461,851
4	ศูนย์สุขภาพจิต	10.25	14.31	19.28	14.653	46.53	3,482,030	932,433
5	โรงพยาบาลอุพาสภวาทโยธโยธมิตร	2.31	2.33	2.36	15.604	22.96	6,909,999	3,772,505
6	ศูนย์สุขภาพจิตชานา	26.31	31.53	36.29	14.892	34.69	4,919,993	1,896,713
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	0.09	0.09	0.09	16.159	43.82	15,460,530	4,384,861
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	27.42	33.60	39.26	17.172	54.53	59,725,370	12,666,260
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	(8.21)	(7.44)	(6.68)	15.708	33.43	11,250,590	4,835,604
10	โรงพยาบาลนิตติจิตเวช	6.98	8.04	9.18	16.066	23.45	12,367,480	7,134,580
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	9.48	10.45	11.43	16.620	23.64	21,590,560	10,852,650
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	5.54	7.14	9.07	16.467	17.84	17,528,970	10,603,970
	รวม	8.30	10.72	13.26				

จากตารางพบว่า แนวโน้มของการใช้เงินบำรุงสูงที่สุด คือ โรงพยาบาลราชานุกูล ร้อยละ 20.81 , 29.95 และ 40.09 รองลงมาคือ
โรงพยาบาลสวนปรุง ร้อยละ 27.42 , 33.60 และ 39.26 และแนวโน้มในการใช้เงินบำรุงลดลงสูงสุด คือ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์
ลดลงร้อยละ 8.21 , 7.44 และ 6.68 รองลงมาคือ โรงพยาบาลศรีธัญญา ลดลงร้อยละ 4.10 , 3.67 และ 3.28

ตารางที่ 17.1 การวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอนของเงินบำรุง

ตัวแปร	B	SEb	T-Stat	P
MTH1 (รายจ่ายเงินบำรุง เดือนตุลาคม)	0.070	0.0146	4.775	.008
ค่าคงที่	13.455			

R - Square 0.695

Adjusted R Square 0.665

S.E. of Regression 0.175

F - Statistic 22.80

จากตาราง พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเงินบำรุง คือ รายจ่ายเงินบำรุงเดือนตุลาคม โดยสามารถทำนายการจ่ายเงินบำรุงได้ 69 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย 0.070 (สัมประสิทธิ์ตัวหนึ่งเปลี่ยนไป 1 ตัวแปรอีกตัวจะเปลี่ยนแปลง .07 เท่านั้น) จากผลการวิจัย หมายความว่าแนวโน้มการจ่ายเงินบำรุงในเดือนตุลาคมของทุกปี ถ้าใช้ 100 บาท จะทำให้รายจ่ายเงินบำรุงเพิ่มขึ้น 69 บาท สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

จากสมการ $y = a + bx$

$$y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + \dots + b_nx_n$$

(แต่เนื่องจากตัวแปรที่เข้าสมการการถดถอยพหุแบบขั้นตอนของเงินบำรุง จากการวิเคราะห์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงตัวเดียว) จึงใช้สมการนี้

จากสมการ Total 2 = $a + b_1 x_1$

Total 2 = เงินบำรุง

a = ค่าคงที่

x = ตัวแปรอิสระ

b = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

แทนค่าในสมการ

$$\text{Total 2} = 13.455 + 0.070 (\text{MTH})$$

หมายเหตุ ตัวแปรอื่นที่ไม่พบความสัมพันธ์ไม่ได้นำมาแสดง

**หมวดที่ 4 วิเคราะห์ การใช้เงินงบประมาณ และเงินบำรุงของหมวดต่าง ๆ
ต่อเนื่อง ต่อจำนวนข้าราชการ ต่อรายรับเงินบำรุง**

**ตารางที่ 18 รายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ กรมสุขภาพจิต
เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง จำนวนตามหน่วยงาน**

ลำดับ	โรงพยาบาล	จำนวนเตียง	รายจ่าย ปี 2538	รายจ่ายต่อ 1 เตียง	รายจ่ายต่อวัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	892	69,576,976.33	78,001.09	216.67
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	51,647,624.49	22,652.47	62.92
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	15,209,494.01	24,933.60	69.26
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	2,573,434.49	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	8,145,061.48	54,300.41	150.83
6	ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	-	3,730,409.16	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	32,383,717.11	24,910.55	69.20
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	24,722,132.99	35,317.33	98.10
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	14,843,848.37	19,791.80	54.98
10	โรงพยาบาลนิตินิเวศ	330	9,188,431.89	27,843.73	77.34
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	12,372,366.11	41,241.22	114.56
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	16,931,963.93	45,516.03	126.43
	รวม	7,684	255,021,616.71	33,188.65	92.19

จากการพบว่า จำนวนโรงพยาบาลที่มีเตียงให้บริการ 10 แห่ง มีอยู่ 5 แห่งที่มีรายรับเงินบำรุงเปรียบเทียบ ต่อ 1 เตียง แล้วสูงกว่าค่าเฉลี่ย กล่าวคือ สูงกว่า 33,188.65 โดยมีค่าสูงสุดที่โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา คิดเป็นเงิน 78,001.09 บาท/ปีและ 216.67 บาท/วัน และมีค่าต่ำสุดที่โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์คิดเป็นเงิน 19,791.80 บาท/ปีและ 54.98 บาท/วัน

ตารางที่ 19 รายจ่ายงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต
เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	รายจ่ายปี 2538	รายจ่ายต่อ 1 เตียง/ปี	รายจ่ายต่อเตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	892	190,561,791.06	213,634.29	593.43
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	237,832,335.29	104,312.43	289.76
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	86,639,420.77	142,031.84	304.52
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	19,843,517.41	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	26,989,982.48	179,933.22	499.81
6	ศูนย์สุขภาพจิตชั้นนาท	-	12,557,658.83	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	120,174,395.64	92,441.84	256.78
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	97,407,248.34	139,153.21	386.54
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	90,647,163.79	120,862.89	335.73
10	โรงพยาบาลนิตินิจิตเวช	330	54,293,106.28	164,524.56	502.71
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	59,240,940.91	197,469.80	548.53
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	71,126,909.60	191,201.37	531.11
	รวม	7,684	1,034,913,294.16	134,684.19	374.12

จากการเปรียบเทียบรายจ่ายงบประมาณและเงินบำรุง ของโรงพยาบาลและศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเตียงแล้วพบว่า มีรายจ่ายโดยเฉลี่ย 134,684.19 บาทต่อเตียง มีโรงพยาบาลเพียง 3 แห่งเท่านั้น ที่มีรายจ่ายต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดที่โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ และมีรายจ่ายสูงกว่าค่าเฉลี่ย 7 แห่ง โดยมีค่าสูงสุดที่ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา คิดเป็นเงิน 213,634.29 บาทต่อเตียง/ปีและคิดเป็น 593.43 บาท/วัน

ตารางที่ 20 รายจ่ายหมวดเงินเดือนของข้าราชการ ปีงบประมาณ 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์
สังกัดกรมสุขภาพจิต เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	รายจ่ายหมวดเงินเดือน ปี 2538	รายจ่ายหมวดเงินเดือน ต่อ 1 เตียง/ปี	ต่อ 1 เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระยา	892	78,114,395.09	87,572.19	234.26
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	118,396,583.94	51,928.33	144.25
3	โรงพยาบาลราชบุรุษ	610	49,362,050.42	80,921.39	224.74
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	11,423,094.39	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	15,635,263.10	104,235.09	289.54
6	ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	-	5,402,885.30	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	68,711,094.45	52,854.69	146.82
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	52,848,799.00	75,498.28	209.72
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	52,690,424.07	70,253.90	195.15
10	โรงพยาบาลนิตินิจเวช	330	24,159,618.87	73,210.97	203.36
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	28,393,464.29	94,644.88	262.90
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	31,759,568.14	85,375.18	237.15
	รวม	7,684	520,071,261.37	67,682.36	188.01

จากตารางพบว่ารายจ่ายหมวดเงินเดือน ของข้าราชการและลูกจ้างประจำของกรมสุขภาพจิต เมื่อเปรียบเทียบกับต่อเตียงมีค่าเฉลี่ย 67,682.36 บาท มีโรงพยาบาลเพียง 2 แห่งเท่านั้นที่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย คือ โรงพยาบาลศรีธัญญาและโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ มีค่า 51,928.33 และ 52,854.69 บาท ตามลำดับ โดยมีค่าสูงสุดที่โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ คิดเป็นเงิน 104,235.09 บาทต่อเตียง

ตารางที่ 21 รายจ่ายเงินบำรุง หมวดค่าจ้างชั่วคราว ปีงบประมาณ 2538 ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต
เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ค่าจ้างลูกจ้างเงินบำรุง ปี 2538	ค่าจ้างต่อ 1 เตียง	ค่าจ้าง/เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ	892	12,932,673.73	14,498.51	40.27
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	14,602,856.15	6,404.76	17.79
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	2,739,833.12	4,491.53	12.48
4	ศูนย์สุขภาพจิต 4	-	104,613.00	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	436,277.65	2,908.52	8.08
6	ศูนย์สุขภาพจิต 5	-	220,136.00	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	6,308,480.63	4,852.68	13.48
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	6,992,533.00	9,989.33	27.75
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	4,601,065.72	6,134.75	17.04
10	โรงพยาบาลนิตินิจเวช	330	3,326,238.19	10,079.51	28.00
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	1,918,653.24	6,395.51	17.77
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	3,212,472.00	8,635.68	23.99
	รวม-ค่าเฉลี่ย	7,684	57,071,083.43	7,427.26	20.63

จากตารางพบว่า รายจ่ายหมวดค่าจ้างลูกจ้างเงินบำรุง มีค่าเฉลี่ย 7,427.26 บาท ต่อเตียง มีโรงพยาบาล 6 แห่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีที่ต่ำสุดที่ โรงพยาบาลไทโยปถัมภ์ คิดเป็นเงิน 2,908.52 บาท/ปีและคิดเป็น 8.08 บาท/วัน และมีที่แพงสุดที่ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอคิดเป็นเงิน 14,498.51 บาท/ปีและคิดเป็น 40.27 บาท/วัน

ตารางที่ 22 รายจ่ายเงินบำรุงหมวดค่าจ้างชั่วคราว ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับเงินบำรุง

ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	รายรับเงินบำรุง ปี 2538	ค่าจ้างลูกจ้าง ปี 2538	คิดเป็นร้อยละ
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	69,576,976	12,932,673.73	18.59
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	51,647,624	14,602,856.15	28.27
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	15,209,494	2,739,833.12	18.01
4	ศูนย์สุขภาพจิต	2,573,434	104,613.00	4.07
5	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	8,145,061	436,277.65	5.36
6	ศูนย์สุขภาพจิตชานา	3,730,409	220,136.00	5.90
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	32,383,717	6,308,480.63	19.48
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	24,722,133	6,992,533.00	28.28
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	14,843,848	4,601,065.72	31.00
10	โรงพยาบาลนิติตเวช	9,188,432	3,326,238.19	36.20
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	12,372,366	1,918,653.24	15.51
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	16,931,964	3,212,472.00	18.97
	รวม	261,325,460.36	57,395,832.43	21.96

จากการพบว่า ค่าจ้างลูกจ้างเงินบำรุง เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุง มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 21.96 มีโรงพยาบาล

เพียง 4 แห่ง ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีค่าสุดท้ายที่ศูนย์สุขภาพจิต คิดเป็นร้อยละ 4.07 และสูงสุดที่โรงพยาบาลนิติตเวชร้อยละ 36.20

ตารางที่ 23 ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ (ค่าเดินทางไปราชการ) จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538

เปรียบเทียบจำนวนข้าราชการ ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวน ข้าราชการ	ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก ค่าพาหนะ ปี 2538	คิดต่อข้าราชการ 1 คน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพริยา	393	1,654,424.44	4,209.73
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	484	3,318,281.34	6,855.95
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	319	678,749.84	2,127.74
4	ศูนย์สุขภาพจิต	57	135,000.00	2,368.42
5	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	82	274,460.90	3,347.08
6	ศูนย์สุขภาพจิตขอนแก่น	36	723,694.58	20,102.63
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	411	3,461,802.46	8,422.88
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	285	774,205.00	2,716.51
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	288	2,175,721.50	7,554.59
10	โรงพยาบาลนิตินิเวศ	146	541,917.62	3,711.76
11	โรงพยาบาลจิตเวชตราสส์มา	162	1,484,348.80	9,162.65
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	190	1,887,749.37	9,935.52
	รวม	2,853	17,110,355.85	5,997.32

จากตารางพบว่ารายจ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนข้าราชการมีค่าเฉลี่ย 5,997.32 บาท ต่อข้าราชการ 1 คน

มีโรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต เพียง 6 แห่งเท่านั้น ที่มีรายจ่ายสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยที่ค่าสูงสุดที่ศูนย์สุขภาพจิตขอนแก่น

คิดเป็นเงิน 20,102.63 บาท และมีค่าต่ำสุดที่โรงพยาบาลราชานุกูลมีค่า 2,127.74 บาท

ตารางที่ 24 ค่าตอบแทนจ่ายงบประมาณและเงินบำรุง ینگประมาณ 2538 เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียง

ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ค่าตอบแทน ปี 2538	ค่าตอบแทนต่อ 1 เตียง/ปี	ค่าตอบแทน 1 เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	892	5,229,030.00	5,862.14	16.28
2	โรงพยาบาลศรีรัษฎา	2,280	1,889,070.00	828.54	2.30
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	844,940.00	1,385.15	3.85
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	895,000.00	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	1,220,945.00	8,139.63	22.61
6	ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	-	374,850.00	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	5,064,034.28	3,895.41	10.82
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	4,030,152.00	5,757.36	15.99
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	2,496,194.52	3,328.26	9.25
10	โรงพยาบาลนิติจิตเวช	330	2,187,025.00	6,627.35	18.41
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	2,330,345.00	7,767.82	21.58
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	3,555,020.00	9,556.51	26.55
	รวม	7,684	28,846,755.80	3,754.13	10.43

จากตารางพบว่า ค่าตอบแทน แก่แพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ต่อเตียงของกรมสุขภาพจิตมีค่า 3,754.13 บาท มีค่าสูงสุดคือ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นมีค่า 9,556.51 บาท/ปีและคิดเป็น 26.55 บาท/วัน รองลงมาคือโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์มีค่า 8,139.63 บาท/เตียงต่อปี และคิดเป็น 22.61 บาท/วันค่าสุดโรงพยาบาลศรีรัษฎา 828.54 บาท/เตียงปีและคิดเป็น 2.30 บาท/วัน

ตารางที่ 25 ค่าตอบแทนจ่ายเงินบำนาญ ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับรายรับเงินบำนาญ

ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	รายรับเงินบำนาญ ปี 2538	รายจ่ายค่าตอบแทน	คิดเป็นร้อยละ
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ	69,576,976	5,028,680.00	7.23
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	51,647,624	3,444,015.00	6.67
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	15,209,494	582,240.00	3.83
4	ศูนย์สุขภาพจิต	2,573,434	890,000.00	34.58
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	8,145,061	1,200,905.00	14.74
6	ศูนย์สุขภาพจิตชั้นนาท	3,730,409	312,500.00	8.38
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	32,383,717	4,025,106.00	12.43
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	24,722,133	3,614,622.00	14.62
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	14,843,848	2,294,694.52	15.46
10	โรงพยาบาลนิตินิจเวช	9,188,432	1,846,525.00	20.10
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	12,372,366	2,093,445.00	16.92
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	16,931,964	3,281,920.00	19.38
	รวม	261,325,460.36	28,614,652.52	10.95

จากการพบว่า โรงพยาบาลที่มีการจ่ายค่าตอบแทนจากเงินปฎิมาเปรียบเทียบกับรายรับเงินปฎิมาสูงสุดคือ ศูนย์สุขภาพจิต คิดเป็นร้อยละ 34.58 ค่าที่ต่ำที่สุดคือ โรงพยาบาลราชานุกูล ร้อยละ 3.83 ขณะที่ ค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิตก็ร้อยละ 10.95 โรงพยาบาลเพียง 4 แห่งเท่านั้น ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิต

ตารางที่ 26 ค่าสาธารณูปโภคที่จ่ายและเงินบำรุงปีงบประมาณ 2538
เปรียบเทียบต่อจำนวนเตียงของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำแนกตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ค่าสาธารณูปโภค ปี 2538	คิดต่อ 1 เตียง/ปี	คิด/เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพริยา	892	5,390,607.22	6,043.28	16.79
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	6,107,493.46	2,678.73	7.44
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	1,957,533.38	3,209.07	8.91
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	359,399.20	-	-
5	โรงพยาบาลอุยวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	620,859.45	4,139.06	11.50
6	ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	-	245,298.15	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	4,088,726.44	3,145.17	8.74
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	2,532,350.00	3,617.64	10.05
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	1,809,868.99	2,413.16	6.70
10	โรงพยาบาลนิตินิจเวช	330	902,061.65	2,733.52	7.59
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	1,469,467.59	4,898.23	13.61
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	2,012,117.30	5,408.92	15.02
	รวม	7,684	26,891,085.48	3,499.62	9.72

จากตารางพบว่าโรงพยาบาลที่จ่ายค่าสาธารณูปโภคปีงบประมาณ 2538 สูงสุดคือโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพริยา 6,043.28 บาท/เตียง
ต่ำสุดคือโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ 2,413.16 บาท/เตียง มีโรงพยาบาลที่จ่ายค่าสาธารณูปโภคต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิต 6 แห่ง
คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 3,499.62 บาท/เตียง

ตารางที่ 27 ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่จ่ายด้วยเงินบำรุง ของโรงพยาบาล/ศูนย์
สังกัด กรมสุขภาพจิต เปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	รายรับเงินบำรุง ปี 2538	ค่าครุภัณฑ์ เงินบำรุง	ค่าที่ดินและ สิ่งก่อสร้าง	คิดเป็นร้อยละ
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระยา	69,576,976.33	4,663,451.87	5,319,700.00	14.35
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	51,647,624.49	11,486,195.88	11,404,754.32	44.32
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	15,209,494.01	191,892.73	9,940,538.00	66.62
4	ศูนย์สุขภาพจิต	2,573,434.49	49,800.00	-	1.94
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	8,145,061.48	3,607,046.10	559,317.00	51.15
6	ศูนย์สุขภาพจิตชั้นนาท	3,730,409.16	312,820.00	-	8.39
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	32,382,717.11	1,480,550.00	1,721,684.50	9.89
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	24,722,132.99	1,976,854.00	2,737,454.00	19.07
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	14,843,848.37	1,723,930.00	1,800,000.00	23.74
10	โรงพยาบาลนิตจิตเวช	9,188,431.89	3,247,934.30	1,020,968.72	46.46
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	12,372,366.11	2,026,935.00	2,484,135.00	36.46
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	16,931,963.93	1,596,020.00	7,971,361.00	56.50
	รวม	261,324,460.36	32,363,429.88	44,959,912.54	29.59

จากตารางพบว่าโรงพยาบาลหรือศูนย์เป็นงบลงทุน เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับเงินบำรุงสูงสุดคือ โรงพยาบาลราชานุกูล

คิดเป็นร้อยละ 66.62 รองลงมาคือโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นร้อยละ 56.50 ค่าสุดคือศูนย์สุขภาพจิต ร้อยละ 1.94

ตารางที่ 28 ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบ
กับจำนวนเตียงของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวนตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ค่าวัสดุทั่วไป	ค่าวัสดุทั่วไป ต่อ 1 เตียง	ค่าวัสดุ/เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	892	74,361,795.17	83,365.24	231.57
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	44,405,820.56	19,476.24	54.10
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	15,621,950.36	25,609.75	71.14
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	2,154,230.90	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	3,947,409.51	26,316.06	73.10
6	ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	-	3,483,034.20	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	23,938,593.35	18,414.30	51.15
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	21,868,438.07	31,240.63	86.78
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	13,372,161.88	17,829.55	49.53
10	โรงพยาบาลนิตติเวช	330	10,112,576.85	30,644.17	85.12
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	10,295,250.21	34,317.50	95.33
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	14,628,074.74	39,322.78	109.23
	รวม	7,684	238,189,335.80	30,998.09	84.07

จากตารางพบว่า โรงพยาบาลที่จ่ายค่าวัสดุทั่วไป จากเงินงบประมาณและเงินบำรุงสูงสุดคือ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา 83,365.24 บาท/เตียงต่ำสุดคือ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ 17,829.55 บาท ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิต 30,998.09 บาท/เตียง

ตารางที่ 29 ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายด้วยเงินบำรุงของ ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับจำนวนเตียง
ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัด กรมสุขภาพจิต จำนวนตามหน่วยงาน

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ค่าวัสดุ ปี 2538	ค่าวัสดุต่อ 1 เตียง	วัสดุ 1 เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ	892	56,296,972.08	63,113.20	175.31
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	13,914,289.01	6,102.76	16.95
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	2,423,523.27	3,972.99	11.04
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	925,037.46	-	-
5	โรงพยาบาลอุบลราชธานี	150	1,076,788.36	7,178.59	19.94
6	ศูนย์สุขภาพจิตขอนแก่น	-	1,418,731.70	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	2,289,318.37	1,761.01	4.89
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	9,454,788.07	13,506.84	37.52
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	131,207.69	174.94	0.49
10	โรงพยาบาลนิตินิจิตเวช	330	3,471,947.08	10,521.05	29.23
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	1,790,183.13	5,967.28	16.58
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	1,057,728.40	2,843.36	7.90
	รวม	7,684	91,906,746.46	11,960.79	33.22

จากการพบว่า โรงพยาบาลที่จ่ายค่าวัสดุทั่วไปจากเงินบำรุงสูงสุดคือ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ 63,113.20 บาท/เตียง/ปีและคิดเป็น 175.31 บาท/วัน และต่ำสุดคือโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ 174.94 บาท/เตียง/ปี คิดเป็น 0.49 บาท/วัน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิต 11,960.79 บาท/เตียง/ปี คิดเป็น 33.22 บาท/วัน มีโรงพยาบาลในสังกัด กรมสุขภาพจิตเพียง 6 แห่งที่มีรายจ่ายค่าวัสดุต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 30 ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายด้วยเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2538 เปรียบเทียบกับจำนวนเตียง
ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัด กรมสุขภาพจิต จำแนกตามโรงพยาบาล

ลำดับ	ชื่อโรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ค่าวัสดุ ปี 2538	ค่าวัสดุต่อ 1 เตียง	วัสดุ/เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา	892	18,064,823.09	20,252.04	56.26
2	โรงพยาบาลศรีรัษฎา	2,280	44,405,820.56	19,476.24	54.10
3	โรงพยาบาลราชานุกุล	610	13,187,427.09	21,618.73	60.05
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	1,229,193.44	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	2,870,621.15	19,137.47	53.16
6	ศูนย์สุขภาพจิตชยันนาท	-	2,064,302.50	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	21,649,274.98	16,653.29	46.26
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	12,413,650.00	17,733.79	49.26
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	13,240,954.19	17,654.61	49.04
10	โรงพยาบาลนิตติจิตเวช	330	6,640,629.77	20,123.12	55.90
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	8,505,067.08	28,350.22	78.75
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	13,570,346.34	36,479.43	101.33
	รวม	7,684	157,842,110.19	20,113.04	57.06

จากตารางพบว่า รายจ่าย ค่าวัสดุทั่วไปที่จ่ายด้วยเงินงบประมาณเปรียบเทียบกับเตียง มีค่าเฉลี่ย 20,113.04 บาท มีเพียง รพ.จิตเวชขอนแก่นและ

โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาที่มีรายจ่ายค่าวัสดุต่อเตียงสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีค่าเท่ากับ 36,479.43 บาทและ 28,350.22 บาท หรือเท่ากับ 101.33 บาท/วันและ 78.75 บาท/วัน

ตารางที่ 31 ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538
เปรียบเทียบกับจำนวนเตียง ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัด กรมสุขภาพจิต จำแนกตามโรงพยาบาล

ลำดับ	ชื่อ โรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ค่าเวชภัณฑ์ ปี 2538	ค่าเวชภัณฑ์ต่อ 1 เตียง	ค่าเวชภัณฑ์/เตียง/วัน
1	โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ	892	32,923,416.99	36,909.66	102.53
2	โรงพยาบาลศรีธัญญา	2,280	19,498,986.40	8,552.19	23.76
3	โรงพยาบาลราชานุกูล	610	3,267,013.64	5,355.76	14.88
4	ศูนย์สุขภาพจิต	-	865,154.40	-	-
5	โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์	150	2,335,761.65	15,571.74	43.25
6	ศูนย์สุขภาพจิตชยานา	-	3,199,352.90	-	-
7	โรงพยาบาลสวนสราญรมย์	1,300	11,034,746.88	8,488.27	23.58
8	โรงพยาบาลสวนปรุง	700	5,323,853.50	7,605.51	21.13
9	โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	750	915,994.00	1,221.33	3.39
10	โรงพยาบาลนิตยภัต	330	2,941,187.05	8,912.69	24.76
11	โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา	300	3,886,126.68	12,953.76	35.98
12	โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น	372	8,235,716.00	22,139.02	61.50
	รวม	7,684	94,427,310.09	12,288.82	34.14

จากการพบว่า โรงพยาบาลหรือศูนย์ที่จ่ายค่ายาและค่าเวชภัณฑ์จากเงินงบประมาณและเงินบำรุงสูงสุดคือโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ 36,909.66 บาท/เตียง/ปี และคิดเป็น 102.53 บาท/วัน รองลงมาคือโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น 22,139.02 บาท/เตียง/ปี คิดเป็น 61.50 บาท/วันต่ำสุดคือโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ 12,953.76 บาท/ปี คิดเป็น 3.39 บาท/วัน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยทั้งกรมสุขภาพจิตเท่ากับ 11,759.87 บาท/เตียง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องสถานะภาพและแนวโน้มการเงินงบประมาณและเงินบำรุงของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2536 - 2541 ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย จำนวนอาคาร จำนวนเตียง จำนวนผู้ป่วยนอก จำนวนผู้ป่วยใน จำนวนข้าราชการ จำนวนลูกจ้างประจำ และจำนวนลูกจ้างชั่วคราว
2. การจ่ายเงินงบประมาณของปีงบประมาณ 2536 - 2538 และแนวโน้มการจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2539 - 2541
3. สถานภาพการรับ-จ่ายเงินบำรุงของปีงบประมาณ 2536 - 2538 และแนวโน้มการจ่ายเงินบำรุงปีงบประมาณ 2539 - 2541
4. บทวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ เช่น
 - การใช้เงินงบประมาณกับหมวดต่าง ๆ คิดต่อเตียงหรือต่อจำนวนข้าราชการ
 - 4.1 วิเคราะห์สถานการณ์การจ่ายเงินหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำคิดต่อเตียง
 - 4.2 วิเคราะห์รายจ่ายเงินงบประมาณหมวดค่าวัสดุ
 - 4.3 วิเคราะห์รายรับของเงินบำรุงเปรียบเทียบต่อเตียง
 - 4.4 วิเคราะห์รายจ่ายเงินบำรุงหมวดค่าจ้างชั่วคราว เปรียบเทียบกับรายรับ

อภิปรายผล

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต

จำนวนอาคาร จะเห็นได้ว่า จำนวนอาคารของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต มีอาคารผู้ป่วย สำนักงาน อาคารบ้านพัก อาคารนอกประสงค์อื่น รวม 525 อาคาร มีอาคารที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 243 หลัง คิดเป็นร้อยละ 46.29 ซึ่งในอนาคตกรมสุขภาพจิตจะต้องจัดตั้งงบประมาณเพื่อทดแทนอาคารเหล่านี้

จำนวนเตียง ของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิตจะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ในระยะ 3 ปี ที่ผ่านมาแทบจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงเลย

จำนวนผู้ป่วยนอก ของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต ในปีงบประมาณ 2536 ถึงปีงบประมาณ 2537 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.37 แต่ในปีงบประมาณ 2538 จำนวนผู้ป่วยนอกลดลงร้อยละ 0.65 และคาดว่าจำนวนผู้ป่วยนอกจะมีแนวโน้มลดลง (ตารางที่ 4) ทั้งนี้เนื่องจากกรมสุขภาพจิตปรับเปลี่ยน

บทบาทจากผู้ให้บริการมาเป็นหน่วยงานทางวิชาการดำเนินการในเชิงรุกสู่ชุมชน

ประกอบกับในปัจจุบันหน่วยงานสาธารณสุขที่ขึ้นกับสำนักงานปลัดกระทรวงมีขีดความสามารถในการให้บริการด้านสุขภาพจิตและจิตเวชระดับต้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้ง ประชาชนหันไปใช้ระบบประกันสังคม ประกันสุขภาพ และระบบประกันอื่น ๆ มากขึ้น (สงวน นิตยรัมภ์พงศ์ 2539) และโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิตเกือบทุกแห่งใช้ระบบส่งต่อผู้ป่วยให้กับโรงพยาบาลชุมชนเพิ่มขึ้น 40 - 70 % ของผู้ป่วยนอก ที่มารับบริการส่งผลกระทบในเรื่องของรายรับเงินบำรุงของโรงพยาบาลและศูนย์แต่ละแห่ง

จำนวนผู้ป่วยใน ของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต มีแนวโน้มลดลง ในปีงบประมาณ 2538 เฉลี่ยร้อยละ 1.84 และเห็นได้ว่าโรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิตมีโรงพยาบาลถึง 4 แห่ง ที่มีจำนวนคนไข้ในลดลง ด้วยเหตุผลเดียวกับที่จำนวนผู้ป่วยนอกมีแนวโน้มลดลง

จำนวนข้าราชการและจำนวนลูกจ้างประจำของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต มีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากแผนอัตรากำลัง 3 ปี ของกรมสุขภาพจิต (พ.ศ. 2537 - 2539) ที่ไม่เพิ่มจำนวนข้าราชการแต่เน้นเรื่องความก้าวหน้าของข้าราชการในสายอาชีพต่าง ๆ และรวมถึงนโยบายรัฐบาลตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0201/ว 24 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 มติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการของมาตรการกำหนดขนาดกำลังคนภาครัฐ กำหนดให้ส่วนราชการที่มีตำแหน่งข้าราชการ เกษียณในแต่ละปีให้ยุบเลิกตำแหน่งแรกบรรจุ หรือตำแหน่งอื่นตามที่เห็นสมควร เท่ากับจำนวนการเกษียณในแต่ละปี

จำนวนลูกจ้างเงินบำรุง ของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิตมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ปีงบประมาณ 2537 - 2538 เฉลี่ยร้อยละ 3.17 และ 5.83 ซึ่งจำนวนลูกจ้างเงินบำรุงเพิ่มขึ้นมีผลทำให้รายจ่ายเงินบำรุงเพิ่มขึ้นและยอดคงเหลือของเงินบำรุงลดลงด้วย โรงพยาบาลต่าง ๆ ควรพิจารณาถึงการจ้างลูกจ้างเงินบำรุงให้ดี เนื่องจากจะเป็นต้นทุนระยะยาวของแต่ละหน่วยงาน

2. การจ่ายเงินงบประมาณและแนวโน้มการจ่ายเงินงบประมาณ ปีงบประมาณ 2536 - 2541

การจ่ายเงินงบประมาณ ของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต มีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยร้อยละ 9.96 เมื่อแยกตามหมวดการจ่ายเงินพบว่า นอกจากหมวดเงินเดือนมีการจ่ายสูงสุด (ปีงบประมาณ 2536-2538) เฉลี่ยร้อยละ 43.59 มีอัตราเพิ่มขึ้นในแต่ละปีร้อยละ 8 หมวดค่าวัสดุจ่ายรองลงมา เฉลี่ยร้อยละ 21.01 มีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยร้อยละ 5.44 จะเห็นได้ว่าเป็นรายจ่ายที่ค่อนข้างสูงของทุก ๆ

โรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณ มัญญานนท์ (2534) และ สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ (2532) พบว่า ค่าลงทุน : ค่าแรง : ค่าวัสดุเท่ากับ 1 : 1.5 : 1.3 และ 1 : 5 : 4

แนวโน้มการใช้เงินงบประมาณ 2539 - 2541 (ตารางที่ 8) ของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต จากการคำนวณหาอัตราเพิ่มโดยใช้การพยากรทางเศรษฐมิติ Regression มีแนวโน้มสูงขึ้นทุก ๆ ปี เฉลี่ย 3 ปี (2538 - 2451) คิดเป็นร้อยละ 12.13 โรงพยาบาลยุวประสาท มีแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณสูงสุดถึงร้อยละ 22.48, 29.04 และ 35.62 การที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2536 - 2538) โรงพยาบาลยุวประสาทมีการใช้เงินเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ในโรงพยาบาล

แต่เมื่อดูอัตราการเพิ่มของการจ่ายเงินงบประมาณ พบว่า รายจ่ายหมวดอื่น ๆ เพิ่มขึ้นเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 226.59 รองลงมาเป็นหมวดค่าใช้สอยอัตราเพิ่มร้อยละ 41.11 ซึ่งโรงพยาบาลแต่ละแห่งของกรมสุขภาพจิตควรศึกษาในรายละเอียดของการเพิ่มขึ้นค่อนข้างมากต่อไป ส่วนโรงพยาบาลที่มีแนวโน้มการใช้งบประมาณต่ำที่สุดในสังกัดกรมสุขภาพจิตคือ โรงพยาบาลศรีธัญญา เฉลี่ยร้อยละ 0.29

ในส่วนของแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณน้อยที่สุด จากการคำนวณทั้ง 2 วิธีตรงกัน พบว่า โรงพยาบาลศรีธัญญามีแนวโน้มการใช้งบประมาณต่ำที่สุด การคำนวณทางเศรษฐมิติมีแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณเฉลี่ย 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.29

ในอนาคตโรงพยาบาล/ศูนย์ในสังกัดกรมสุขภาพจิต ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะได้รับเงินงบประมาณเพิ่มทุก ๆ ปีหรือไม่ แต่ในอนาคตจะมีสภาพปัญหาอัตราเพิ่มของงบประมาณจะไม่สูงกว่าระดับเดิม (สงวน นิตยรัมภ์พงศ์ 2539) ทั้งนี้การได้รับเงินงบประมาณขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่างไม่ว่าจะเป็นนโยบายการเมือง ระบบการเงินการคลังของประเทศ นโยบายของกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต ผู้อำนวยการ หรือแม้กระทั่งหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย ควรเน้นประสิทธิผลของหน่วยงาน

ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณ (นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์ : 10)

1. การขอของบประมาณของส่วนราชการมักพิจารณาขอแบบโป่ง (padding) คือขอเกินกว่าที่ควรจะเป็น โดยคาดว่าเมื่อฝ่ายวิเคราะห์พิจารณาตัดงบลงมา ก็ยังสามารถดำเนินงานตามโครงการนั้นได้ ส่วนงบประมาณจึงพยาบาลตัดงบประมาณของส่วนราชการที่ขอมา
2. ทิศนคติของหน่วยงานกลางที่จัดทำงบประมาณที่มีอยู่ต่อส่วนราชการต่าง ๆ จะเป็นไปในทางดีหรือไม่ดีก็จะมีผลสะท้อนต่อการพิจารณางบประมาณด้วย

3. การพิจารณางบประมาณในชั้นของสภาหรือในชั้นกรรมาธิการก็ตาม นอกจากจะพิจารณาถึงผลประโยชน์แห่งตนและพรรคแล้ว ก็ยังคำนึงถึงกลุ่มต่าง ๆ อีกด้วย

4. ความสัมพันธ์ระหว่างนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร

5. ความรู้ความสามารถของสมาชิกสภานิติบัญญัติและกรรมาธิการเกี่ยวกับการงบประมาณ

นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในขณะนั้น ๆ ก็มีอิทธิพลต่อการจัดสรรงบประมาณ

การที่หน่วยงานจะได้รับงบประมาณตามต้องการจะต้องมีปัจจัย 3 ประการ คือ

1. หน่วยงานนั้นต้องแสวงหากลุ่มผลประโยชน์ที่มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกับกิจกรรมของหน่วยราชการนั้น ๆ เสมอ

2. พยายามสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจในหมู่ข้าราชการในหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อสำนักงานงบประมาณ

3. ความเชี่ยวชาญในยุทธวิธี (Skill of strategies) ในการฉวยโอกาสเมื่อสถานการณ์อำนวย

3. สถานภาพและแนวโน้มการรับ - จ่ายเงินบำรุงของปีงบประมาณ 2536 - 2541

สถานะภาพการรับ-จ่ายเงินบำรุง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในปีงบประมาณ 2536 - 2538 โดยอาศัยรายงานจากแบบ สจ.ร.ง. 1031 พบว่า รายรับเงินบำรุงของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น โดยทั่วไปเฉลี่ยร้อยละ 8.21 เมื่อวิเคราะห์แยกตามโรงพยาบาล/ศูนย์จะพบว่า แต่ละโรงพยาบาล/ศูนย์ มีแนวโน้มรายรับเพิ่มไม่มากนัก ยกเว้นในโรงพยาบาลราชานุกูลและศูนย์สุขภาพจิตในโรงพยาบาลบางแห่งมีรายรับลดลง และมีโรงพยาบาลอีกหลายแห่งมีรายรับเงินบำรุงเพิ่มขึ้นน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจาก จำนวนผู้ป่วยนอกเริ่มจะลดลงในปีงบประมาณ 2538 เฉลี่ยร้อยละ 0.65 (รายละเอียดในจำนวนผู้ป่วยนอก) และจำนวนผู้ป่วยในก็เริ่มลดลงเช่นเดียวกัน ในปีงบประมาณ 2538 ลดลง เฉลี่ยร้อยละ 1.84

ประสิทธิภาพรายรับเงินบำรุงของกรมสุขภาพจิต เมื่อแยกตามขนาดของเตียงพบว่า โรงพยาบาล/ศูนย์ ที่มีขนาดเตียงไม่เกิน 299 เตียง มีประสิทธิภาพในการมีรายรับเงินบำรุงมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 14.61 โรงพยาบาลที่มีขนาดเตียงตั้งแต่ 1,000 เตียงขึ้นไป มีประสิทธิภาพในการหารายรับเงินบำรุงได้น้อยที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 5.85 (ตารางที่ 15) ในการตั้งโรงพยาบาลทางด้านจิตเวชต่อไปในอนาคตของกรมสุขภาพจิตควรที่จะคำนึงถึงขนาดของโรงพยาบาลด้วย

มาตรการดังกล่าวทำให้หน่วยงานขาดอัตรากำลังไป ต้องจ้างลูกจ้างชั่วคราวมาทดแทน ประกอบกับโรงพยาบาล/ศูนย์บางแห่งยังไม่มีมาตรการในการควบคุมปริมาณของลูกจ้างชั่วคราวเท่าที่ควร

รายจ่ายเงินบำรุง โรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต มีรายจ่ายเงินบำรุงเพิ่มขึ้น เมื่อแยกตามหมวดรายจ่ายพบว่า ค่าวัสดุเป็นรายจ่ายสูงสุด เฉลี่ย 3 ปี (2536-2538) คิดเป็นร้อยละ 32.58 สอดคล้องกับการศึกษาของกองแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2534 : 23) ศึกษาเรื่องสถานภาพเงินบำรุงโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขพบว่า รายจ่ายหมวดค่าวัสดุ โดยเฉพาะเวชภัณฑ์และวัสดุการแพทย์และวิทยาศาสตร์มีค่าใช้จ่ายถึงร้อยละ 70 ของรายจ่ายเงินบำรุงทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นรายจ่ายหลักของเงินบำรุง และสอดคล้องกับการศึกษาของ บรรหาร ภูทอง และคณะ (2536 : 21) ศึกษาเรื่องสถานภาพเงินบำรุงโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชประเทศไทย ปีงบประมาณ 2534 - 2536 พบว่า ค่าวัสดุเป็นค่าใช้จ่ายสูงสุดร้อยละ 45-58 และการศึกษาของ คนองยุทธ กาญจนกุล (2526) สุรัชย์ รุ่งธนาภิรมย์ (2531) และวิสาข์ เจ้าสกุล (2531) พบว่า ค่าลงทุน : ค่าแรง : ค่าวัสดุ เท่ากับ 1 : 3.2 : 4, 1 : 30 : 38 และ 1 : 2 : 3

รายจ่ายเงินบำรุงรองลงมาเป็นค่าครุภัณฑ์เฉลี่ย 3 ปี (2536-2538) คิดเป็นร้อยละ 25.70 เนื่องจากในการขอใช้เงินงบประมาณในแต่ละปี โรงพยาบาลและศูนย์แต่ละแห่งไม่สามารถขอใช้เงินงบประมาณได้ ทำให้โรงพยาบาล/ศูนย์ ในสังกัดกรมสุขภาพจิตจึงใช้เงินบำรุงแทน

แต่เมื่อเปรียบเทียบการเพิ่มขึ้นของการใช้เงินบำรุงแยกตามหมวดค่าใช้จ่ายพบว่า หมวดค่าตอบแทนมีการเพิ่มขึ้นในแต่ละปีค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 64.36 (เฉลี่ย 3 ปี 2536 - 2538) (ตารางที่ 13) พบว่าเป็นการจ่ายค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2536 ไม่ว่าจะเป็นแพทย์พยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกระดับ และกิจกรรมในการให้บริการทุกประเภท เงินค่าตอบแทนเวรยาม - ดึกและอื่น ๆ ค่าตอบแทนเงินเพิ่มแพทย์สาขาขาดแคลน เงินค่ารักษาพยาบาลนอกเวลาราชการ ถ้าการเพิ่มขึ้นของการใช้เงินบำรุงเป็นเช่นนี้ต่อไปจะทำให้เป็นภาระผูกพันในการจ่ายเงินบำรุงในระยะยาวต่อไป จะเป็นการเกิดอย่างช้า ๆ แต่สะสมไปเรื่อย ๆ

การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของกองแผนงานสาธารณสุขเรื่อง สถานภาพเงินบำรุงโรงพยาบาล (2534 : 24) ที่พบว่ารายจ่ายหมวดค่าตอบแทนของเงินบำรุงเป็นรายจ่ายที่มีลักษณะผูกพัน ระยะยาว เนื่องจากมีการให้ค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ในหลายลักษณะ และจะเป็นภาระสำหรับโรงพยาบาลในอนาคต

การเพิ่มขึ้นของการใช้เงินบำรุงแยกตามหมวดค่าใช้จ่ายรองลงมา คือ หมวดค่าจ้างชั่วคราว คิดเป็นร้อยละ 40.90 (เฉลี่ย 3 ปี 2536 - 2538) ทั้งนี้ เป็นผลกระทบจากหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0201/ว 24 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 แจ้งมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการของมาตรการกำหนดขนาดกำลังคนภาครัฐตามที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ และให้ส่วนราชการทุกแห่งถือปฏิบัติตามข้อ 3.1.1.2 ของมาตรการดังกล่าว ได้กำหนดให้ส่วนราชการที่มีตำแหน่งข้าราชการลูกจ้างประจำเกษียณในแต่ละปียุบเลิกตำแหน่งแรกบรรจุ หรือตำแหน่งอื่นตามที่เห็นสมควร เท่ากับจำนวนการเกษียณในแต่ละปี

เมื่อพิจารณาอัตราเพิ่มลดของรายจ่ายเงินบำรุงพบว่า มีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ย ร้อยละ 13.23 (ตารางที่ 12) วิเคราะห์ถึงอัตราเพิ่มในแต่ละหมวดรายจ่ายเงินบำรุงแล้ว กลับพบว่าในรายจ่ายค่าวัสดุที่จ่ายสูงสุดในแต่ละปีกลับมีอัตราเพิ่มเพียงร้อยละ 17.09 พบว่ารายจ่ายหมวดค่าตอบแทน มีอัตราเพิ่มสูงถึงร้อยละ 64.36 และค่าจ้างชั่วคราวมีอัตราเพิ่มสูงถึงร้อยละ 40.90 (ตารางที่ 13) ควรที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการค่าตอบแทนและค่าจ้างชั่วคราวที่จ่ายด้วยเงินบำรุง เพื่อที่จะได้วางแผนป้องกันไม่ให้สถานะการเงินของโรงพยาบาลต้องเสียหายในอนาคต

รายจ่ายเงินบำรุงของกรมสุขภาพจิต เมื่อแยกตามขนาดของเตียงพบว่า โรงพยาบาล/ศูนย์ที่มีการจ่ายเงินบำรุงสูงสุดเป็นโรงพยาบาลที่มีขนาดเตียงตั้งแต่ 600 - 999 เตียง เฉลี่ยร้อยละ 32.28 และรองลงมาเป็นโรงพยาบาลที่มีขนาดเตียงตั้งแต่ 300 - 599 เตียง

แนวโน้มการใช้เงินบำรุง 2539 - 2541 (จากตารางที่) ของโรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิตจากการคำนวณหาอัตราเพิ่มโดยการพยากรณ์ทางเศรษฐมิติ (Regression) โดยภาพรวมของกรมสุขภาพจิตมีแนวโน้มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10.76 เมื่อแยกตามโรงพยาบาลพบว่า มีโรงพยาบาล 10 แห่ง มีแนวโน้มการใช้เงินบำรุงเพิ่มขึ้น มีโรงพยาบาล 2 แห่ง มีแนวโน้มการจ่ายเงินบำรุงลดลง คือโรงพยาบาลศรีธัญญา (2539 - 2540) เฉลี่ยร้อยละ 4.10, 3.67 และ 3.28 และโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ เฉลี่ยร้อยละ 8.21, 7.44 และ 6.68 โรงพยาบาลนอกนั้นมีแนวโน้มการใช้เงินบำรุงสูงขึ้นทั้งสิ้น เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเพิ่ม/ลดโดยคิดจากการใช้จ่ายเงินบำรุงของแต่ละปี พบว่า ภาพรวมทั้งกรมสุขภาพจิตมีแนวโน้มจ่ายเงินบำรุงสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 13.23 จำแนกตามโรงพยาบาลพบว่า ตรงกับการคำนวณทางเศรษฐมิติ คือ โรงพยาบาลศรีธัญญามีแนวโน้มการใช้เงินบำรุงลดลง ส่วนโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ ข้อมูลเป็นปีอาจจะน้อยไปสำหรับการคำนวณในการพยากรณ์หาแนวโน้ม แต่ก็แสดงให้เห็นว่า โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์เป็นโรงพยาบาลรองลงมาในการจ่ายเงินบำรุงน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกันทั้ง 2 วิธีของการคำนวณ

กรณีการจ่ายเงินบำรุงของโรงพยาบาล/ศูนย์แต่ละแห่งที่มีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ละโรงพยาบาลควรศึกษาอย่างจริงจัง ถึงค่าใช้จ่ายแต่ละหมวดรายจ่ายของเงินบำรุง เพื่อจะได้นำไปแก้ไข หรือหามาตร

การต่าง ๆ ในการจ่ายเงินบำรุงให้น้อยลง เพิ่มรายรับของเงินบำรุง โดยมีการวางแผนและบริหารเงินบำรุง รวมทั้ง การควบคุมดูแลการบริหารวัสดุคงคลัง เพิ่มศักยภาพในการบริการ และการก่อกำหนดพื้นที่ในหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างซึ่งผู้บริหารของโรงพยาบาลจะต้องหาแนวทางหลายประการ และประสานงานเพื่อให้มาตรการดังกล่าวสำเร็จทั้งในระดับกรม และกระทรวงต่อไป

การเฝ้าระวังและติดตามสถานะของเงินบำรุงอย่างใกล้ชิด และสามารถทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ และถ้าเกิดปัญหาในการบริหารก็จะสามารถแก้ไขได้ทันที

4. วิเคราะห์การใช้งบประมาณและเงินบำรุงของหมวดต่าง ๆ

ประสิทธิภาพของการใช้เงิน จากตารางที่ 18 และตารางที่ 19 แสดงถึงประสิทธิภาพของการใช้เงินโดยพิจารณาจากเตียงที่ให้บริการว่าโดยเฉลี่ย 1 เตียงแล้ว โรงพยาบาลของกรมสุขภาพจิตแต่ละแห่งมีค่ารายรับและรายจ่ายเฉลี่ยเป็นเท่าใด ซึ่งโรงพยาบาลแห่งใดมีค่าแตกต่างจากค่าเฉลี่ยควรจะได้พิจารณาตนเอง เป็นที่น่าสังเกตว่าโรงพยาบาลแห่งใดมีรายรับต่อเตียงสูง ก็จะมีรายจ่ายต่อเตียงสูงเช่นกัน อาทิเช่น โรงพยาบาลสมเด็จพระยา โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยบถัมภ์ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมา

ค่าจ้างประจำ ตารางที่ 20 แสดงค่าจ้างที่ต้องจ่ายให้กับข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวในการให้บริการผู้ป่วย 1 เตียง ในภาพรวมของโรงพยาบาลกรมสุขภาพจิตมีค่าเฉลี่ย 67.682 บาทต่อเตียง มีเพียง 2 แห่งเท่านั้น ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิต โรงพยาบาลที่มีรายจ่ายสูงกว่าค่าเฉลี่ยควรที่จะต้องพิจารณาว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่มีมากเกินความจำเป็นหรือไม่ หรือในโรงพยาบาลแต่ละแห่งนั้นมีจำนวนเตียงการให้บริการน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ ณ เวลานั้น

รายจ่ายเงินบำรุงหมวดค่าจ้างชั่วคราว เมื่อเทียบกับจำนวนเตียงและรายรับเงินบำรุงในตารางที่ 21 และตารางที่ 22 ภาพรวมมีค่า 2,427 บาทต่อเตียง และคิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 22 เมื่อเทียบกับรายรับเงินบำรุงทั้งหมด เมื่อวิเคราะห์เทียบแต่ละแห่งแล้ว แต่ละแห่งได้จ่ายค่าจ้างลูกจ้างเงินบำรุงมีค่าเฉลี่ยไม่สูงมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับเตียง ยกเว้นในโรงพยาบาลสมเด็จพระยาและโรงพยาบาลจิตเวช

ค่าเดินทางไปราชการ ตารางที่ 23 แสดงค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุงข้อมูลรายจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ จะแสดงถึงรายจ่ายที่หน่วยงานได้จ่ายไปสำหรับค่าใช้จ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการหรือเดินทางไปฝึกอบรม ซึ่งต้องพิจารณาถึงภารกิจของแต่ละสถานบริการหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตพบว่า ข้าราชการ 1 คน จะต้องเสียค่าเบี้ยเลี้ยง ค่า

ที่หัก ค่าพาหนะเฉลี่ย 5,997.32 บาท มีค่าสูงสุดที่ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท เป็นจำนวนเงินถึง 20,102.63 บาท เมื่อวิเคราะห์ถึงภารกิจของศูนย์สุขภาพจิตชัยนาทแล้ว ค่าใช้จ่ายที่พบส่วนมากน่าจะเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการ มากกว่าที่จะเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรโดยส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมประชุม อบรมสัมมนา สำหรับโรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิตที่มีค่าเฉลี่ยในหมวดนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกรมแล้ว ก็น่าจะได้พิจารณาว่าตลอดปีที่ผ่านมาโรงพยาบาลได้สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในลักษณะของการประชุม อบรมสัมมนา มากน้อยเพียงใด เนื่องจากว่าค่าใช้จ่ายของเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการตามปกติ

คำตอบแทน สถานการณ์รายจ่ายค่าตอบแทนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องพิจารณา เมื่อเปรียบเทียบต่อ 1 เตียงแล้วโรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิต หน่วยงานที่มีรายจ่ายค่าตอบแทนต่อเตียงสูงกว่าค่าเฉลี่ยควรที่จะได้มีการปรับปรุง และตรวจสอบรายละเอียดค่าตอบแทนที่เกิดขึ้น เพราะจะมีเจ้าหน้าที่บางคนเบิกค่าเดินทางไปราชการแล้วยังได้รับค่าตอบแทนจากหน่วยงานอื่น ๆ อีก (กรณีเป็นวิทยากร ผู้ฝึกสอน อาจารย์ ให้หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งใน - นอกจังหวัด) สำหรับรายจ่ายค่าตอบแทนที่จ่ายจากเงินบำรุงคิดเป็นร้อยละ 10.95 ของรายรับเงินบำรุง และคาดว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้นในอนาคต ดังแสดงในตารางที่ 24

ค่าสาธารณูปโภคต่อเตียงพบว่า โรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิตส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย คือ สูงกว่า 3,499 บาทต่อเตียง ซึ่งโรงพยาบาลที่มีจำนวนเตียงมากก็น่าจะมีค่าสาธารณูปโภคตามไปด้วย แต่พบว่าในโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยธมภ์ ขนาด 150 เตียงมีค่าสาธารณูปโภคเฉลี่ยสูงถึง 4,139.06 บาท ควรที่คณะผู้บริหารจะได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลทำให้ค่าสาธารณูปโภคสูงขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 26

ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ตารางที่ 27 แสดงรายจ่ายที่เป็นค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง (งบลงทุน) ด้วยเงินบำรุงที่ผู้บริหารควรจะได้พิจารณา เนื่องจากกฎ ระเบียบต่าง ๆ ได้เอื้ออำนวยมากโดยมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสามารถถอนผูกพันได้ ในวงเงินที่สูงพอสมควร พบว่าค่าเฉลี่ยของรายจ่ายในหมวดนี้มีค่าถึงร้อยละ 29.59 ของรายรับเงินบำรุง ซึ่งมีจำนวน 6 แห่ง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยทั่วไป กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ยสูงตั้งแต่ร้อยละ 36 ถึงร้อยละ 66

สถานการณ์รายจ่ายค่าวัสดุเปรียบเทียบกับจำนวนเตียง ในตารางที่ 28 ตารางที่ 29 และ ตารางที่ 30 แสดงถึงค่าวัสดุทั่วไปที่โรงพยาบาลแต่ละแห่งได้จ่ายไปต่อเตียงมีค่าเฉลี่ย 30,264 บาท ส่วนมากมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิต ยกเว้นในโรงพยาบาลสมเด็จพระยาเท่านั้น ที่มีค่าเฉลี่ยต่อเตียงสูงมาก เป็นเงิน 83,365.24 บาทต่อเตียงหรือเท่ากับ 231.57 บาท/วัน ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนมากที่จ่ายเป็นค่าวัสดุทั่วไปของโรงพยาบาลสมเด็จพระยา จะจ่ายด้วยเงินบำรุงโรงพยาบาล มีจำนวนถึง 63,113.24 บาทต่อเตียงหรือเท่ากับ 175.31 บาท/วัน ขณะที่เงินงบประมาณได้ถูกใช้ไปเพียง 20,113 บาทต่อเตียงเท่านั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงในหมวดวัสดุพบว่า โรงพยาบาลสมเด็จพระยา มีภารกิจในการให้บริการแตกต่างจากหน่วยงานอื่น จึงมีการผ่าตัดสมอง ซึ่งทำให้ค่าวัสดุค่อนข้าง

ข้างสูงตามไปด้วย

ส่วนค่ายาและเวชภัณฑ์ที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุง ของโรงพยาบาลในสังกัด กรมสุขภาพจิตเมื่อเปรียบเทียบกับต่อเตียง ก็พบว่ามีความสูงที่สุดที่โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยาเช่นกัน กล่าวคือ มีค่า 36,909 บาทต่อเตียงหรือเท่ากับ 102.53 บาท/วัน ขณะที่ค่าเฉลี่ยของกรมสุขภาพจิตมีค่าเพียง 11,759 บาทต่อเตียง หรือเท่ากับ 34.14 บาท/วันเท่านั้น ค่าสูงสุดถือเป็นรายจ่ายสูงสุดของเงินบำรุงที่ สถานบริการได้ใช้ อันเนื่องมาจากวัสดุที่ใช้ในสถานบริการมีมากตั้งแต่เวชภัณฑ์ยา งานบ้านงานครัว วัสดุ วิทยาศาสตร์และการแพทย์ วัสดุทางการแพทย์ หากควบคุมการใช้เงินบำรุงสำหรับค่าวัสดุไม่ได้แล้ว จะทำให้ สถานบริการแห่งนั้นประสบกับปัญหาล้มละลายได้ และการมีค่าเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลสูงไม่ได้หมายความว่า บริหารไม่ดี เพราะยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่มีผลกระทบ

ข้อเสนอแนะ

แบบรายงาน สจ.รง. 1031 ที่กรมสุขภาพจิตให้โรงพยาบาล/ศูนย์ใช้รายงานทุก ๆ เดือนนั้น มีประโยชน์ในการติดตามการใช้เงินงบประมาณและเงินบำรุง ตามหมวดการใช้เงินต่าง ๆ บปรากฏว่า โรง พยาบาลบางแห่งไม่ได้แยกรายละเอียดของหมวดการใช้เงินแต่ละจะรวม 3 หมวดเข้าด้วยกัน (หมวดตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ) ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เห็นควรอย่างยิ่งที่ผู้บริหารของโรงพยาบาล ควรจะสนับสนุนให้มีการนำข้อมูลในรายงาน สจ.รง. 1031 มาวางแผนควบคุมกำกับติดตามประเมินผล

ในส่วนของการรายงานจากหน่วยงานตามแบบรายงาน สจ.รง. 1031 และรายงานแบบ อื่น ๆ กรมสุขภาพจิตไม่สามารถประเมินได้ว่าโรงพยาบาล/ศูนย์ต่าง ๆ ใช้เงินตามโครงสร้างและแผนงาน ของกรมสุขภาพจิตหรือไม่ เนื่องจากการรายงานในแต่ละเดือนเป็นการรายงานตามหมวดการใช้เงิน ไม่ได้ รายงานตามโครงสร้างงาน หรือแผนงานของกรมสุขภาพจิตในส่วนของกองแผนงานน่าจะมีการทบทวนแบบ รายงานใหม่ให้สอดคล้องกับแผนงานของกรมสุขภาพจิต เช่น งบประมาณของปี 2541 เป็นต้นไป โดยปรับ ให้เข้ากับโครงสร้างแผนงาน เช่น ด้านการสาธารณสุข สาขากาการบริหารการสาธารณสุข แผนงานบริหาร ทั่วไป แผนงานรณรงค์นโยบายและแผน แผนงานบริการสาธารณสุข แผนงานป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ แผนงานรณรงค์ส่งเสริมสุขภาพจิต และป้องกันปัญหาสุขภาพจิต แผนงานรณรงค์พัฒนาองค์ความและและ เทคโนโลยี ด้านสุขภาพจิต แผนงานผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านสุขภาพ แผนงานรณรงค์พัฒนาสมรรถนะกำลังการด้านสุขภาพ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต่อเตียง ต่อจำนวนเจ้าหน้าที่หรือต่อรายรับเงินบำรุงนั้นจริง ๆ ยัง ไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าโรงพยาบาลใดที่สูง หรือโรงพยาบาลใดต่ำ เนื่องจากโรงพยาบาล/ศูนย์ในสังกัด กรมสุขภาพจิตแต่ละแห่งมีภาระกิจที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยไม่ได้แยกโรงพยาบาลที่มีภาระกิจที่เหมือนกันมาไว้ ด้วยกันเพื่อการเปรียบเทียบ ฉะนั้น ข้อมูลที่เห็นนั้นจะใช้สำหรับผู้บริหารได้ดูว่าข้อมูลของตนที่แตกต่างจากผู้อื่น นั้นเนื่องจากอะไร บางโรงพยาบาลสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนว่า ค่าวัสดุที่สูงของโรงพยาบาลนั้น

เนื่องจากมีภาระหน้าที่ไม่เหมือนกับโรงพยาบาลอื่น ๆ (เช่น โรงพยาบาลสมเด็จพระยา) ที่มีค่าใช้จ่ายหมวดค่าวัสดุที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินบำรุงค่อนข้างสูงแต่เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับรายรับแล้วปรากฏว่าค่าใช้จ่ายนั้นไม่ได้สูงเท่าไรนัก

ข้อเสนอแนะและการนำผลวิจัยไปใช้

1. โรงพยาบาล/ศูนย์ สังกัดกรมสุขภาพจิต ควรศึกษาข้อมูลที่ได้จากการวิจัยว่าแตกต่างจากหน่วยงานอื่นหรือไม่ ถ้าข้อมูลแตกต่างเกิดจากสาเหตุอะไร เพื่อจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะโรงพยาบาลศรีธัญญาที่มีการใช้งบประมาณและเงินบำรุงต่ำ
2. ควรมีการศึกษาภายในโรงพยาบาล/ศูนย์ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลในทางลึกและมีการเฝ้าระวัง ติดตาม กำกับ ดูแลอย่างใกล้ชิด
3. ให้มีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ เงินบำรุง ให้สอดคล้องกับแบบรายงาน รายงานประจำเดือน รง. 1031 ที่เป็นระบบเดิม (รายงานตามหมวดการใช้เงิน)
4. เพิ่มมาตรการการกักหนัผู้พันด้วยเงินงบประมาณ เงินบำรุง ให้มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ
5. โรงพยาบาล/ศูนย์ ควรจะพิจารณาในเรื่องการให้บริการเป็นที่ประทับใจแก่ผู้มารับบริการ อันจะเป็นการเพิ่มรายได้ทางหนึ่ง
6. การทำวิจัยเรื่องการศึกษาสถานภาพและแนวโน้มการใช้งบประมาณ เงินบำรุงครั้งต่อไปของโรงพยาบาลและศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต ควรจะแยกกลุ่มของโรงพยาบาลที่มีภาระกิจหรือหน้าที่เหมือนกันอยู่ด้วยกันเพื่อการเปรียบเทียบได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

.....

บรรณานุกรม

กองแผนงานสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข "สถานะภาพเงินบำรุงโรงพยาบาล
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข", กรุงเทพฯ : 2534 โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก, 10.

ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์. หลักการงบประมาณแผ่นดิน. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิมพ์ครั้งที่ 1. พ.ศ. 2528 ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ : 8.

คนองยุทธ กาญจนกุล และคนอื่น ๆ. โครงการศึกษาวิจัยต้นทุนของโรงพยาบาลระดับจังหวัด.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย์, 2526 : บทคัดย่อ.

จิตปราณี วาสิวิท, ดวงกมล วิมลกิจ, นวลอนันต์ ตันติเกตุ และคณะ. การสัณนิษฐานเงินบำรุง
สถานพยาบาลของรัฐทั่วประเทศปี 2536 - 2538. 2539 : 4.

ชาย วิทยาศิริภัก. "การงบประมาณ" วารสารพัฒนาชุมชน." กระทรวงมหาดไทย. ปีที่ 32
ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2536 : 41-44.

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และจรงค์ ระรวยทรง. "งบประมาณแผ่นดินปี 2533 การวิเคราะห์ด้านรายได้และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาษี." สรรพากรสาส์น, เดือนมกราคม 2533 : 37.

นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. การงบประมาณ. รัฐสภาสาร ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2532. 3, 4.

"----" การงบประมาณ. รัฐสภาสาร ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2532. 4-5.

บรรหาร ภูทอง, สุรัตน์ สารานุกฤติ, รัตนา เนื่องเกตุ สถานภาพเงินบำรุงโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชประเทศไทย ปีงบประมาณ 2534 - 2536. 2536 : ม.ปท. 5.

"----" สุรัตน์ สารานุกฤติ และรัตนา เนื่องเกตุ. "สถานภาพเงินบำรุงโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชประเทศไทย ปีงบประมาณ 2534 - 2536", ม.ปท. : 21.

"----" และสุรัตน์ สารานุกฤติ. "การบริหารการเงินของเงินงบประมาณ และเงินบำรุงโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชประเทศไทย ปีงบประมาณ 2539." ม.ป.ท. 2539 : 41-44.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ปริมสร่า บุญญาถาวร, ทรงธรรม ปิ่นโต. "วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายปี 2538." วารสาร รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย เดือนพฤษภาคม 2538 : 11-12.

แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2538 กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. 2538 : 10

รัชนี้ อัครกุล. งบประมาณแผ่นดิน : ขั้นตอนการจัดทำ. รัฐสภาสาร เดือนมกราคม 2532 : 19-20.

สุชาติ ชาติธารงเวช "วิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2533" สรรพากรสาส์น เดือน กุมภาพันธ์ 2533 26.

สงวน นิตยารัมภ์พงศ์. ทางออกและการแก้ไขสถานการณ์การเงิน - การคลังด้านสาธารณสุข. การประชุมวิชาการกระทรวงสาธารณสุขครั้งที่ 4 โรงแรมท็อบแลนด์ พิษณุโลก. 5 กันยายน 2539.

สุรัชย์ รุ่งชนาภิรมย์ และคนอื่น ๆ . การศึกษาด้านต้นทุนหน่วยบริการโรงพยาบาลศูนย์สรรพสิทธิ์ ประสงค์จังหวัดอุบลราชธานี ปีงบประมาณ 2529. ม.ป.ท. 2530 : บทคัดย่อ.

สุวิทย์ วิบุลย์ผลประเสริฐ และคนอื่น ๆ . รายการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารทางการเงินเพื่อการบริหารโดยใช้ระบบบัญชีเสริม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532 : บทคัดย่อ.

วิสาข์ เจ้าสกุล. การศึกษาการควบคุมต้นทุนในโรงพยาบาลชุมชน วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

Andrews C. Stedry, "Budgets : Definition and Scope," in Public Budgeting and Finance, Robert T. Golembiewski, ed. (Itasca, III. : Peacock Publishers, 1968)

บรรณานุกรม (ต่อ)

Frank P. Sherwood อังโนไพศาล ชัยมงคล, งบประมาณแผ่นดิน : ทฤษฎีและปฏิบัติ (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), 19.

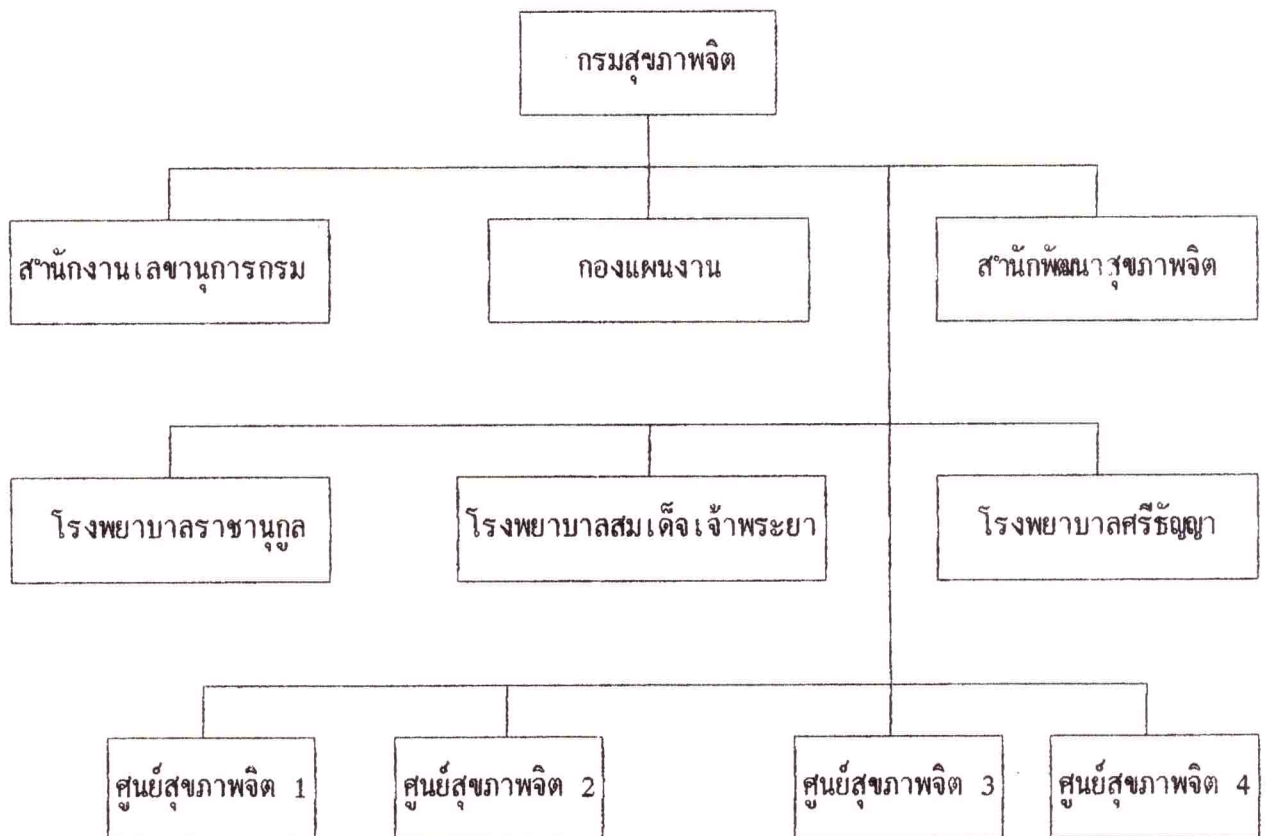
Glenn A. Welsch, Budgeting : Profit Planning and Control (Japan : Prentice - Hall, 1957).

ผนวก ก.

การแบ่งส่วนราชการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ
ของ
โรงพยาบาล/ศูนย์สังกัดกรมสุขภาพจิต

ก. การแบ่งส่วนราชการและหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงพยาบาล/ศูนย์ในสังกัดกรมสุขภาพจิต

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2536 ให้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 10 หน่วยงาน โดยมีโรงพยาบาล/ศูนย์ฯ อยู่ภายใต้หน่วยงานอีก 12 แห่ง ตามแผนภูมิแบ่งส่วนราชการของกรมสุขภาพจิตในปัจจุบัน ดังนี้

- ศูนย์สุขภาพจิต	- รพ.สวนปรุง	- รพ.พระศรีมหาโพธิ์	- รพ.สวนสราญรมย์
- รพ.ยุวประสาทไวทโยบถัมภ์	- ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	- รพ.จิตเวชขอนแก่น	
- รพ.นิติจิตเวช	ภาคเหนือ	- รพ.จิตเวชนครราชสีมา	
- ศูนย์สุขภาพจิตชัยนาท	- รพ.จิตเวชนครสวรรค์	- รพ.จิตเวชนครพนม	

ข. หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน

หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในปัจจุบันมีดังนี้

1. สำนักงานเลขาธิการกรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม และราชการที่มิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ อำนาจหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

- ก. ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม
- ข. ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของกรม
- ค. ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม
- ง. จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของกรม
- จ. ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรม ความรู้ความก้าวหน้า ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและผลงานของกรม
- ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

2. กองแผนงาน มีอำนาจหน้าที่

- ก. เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา เสนอแนะนโยบายและแผนหลักด้าน สุขภาพจิตและปัญญาอ่อน
- ข. จัดทำและประสานแผนงานปฏิบัติการของกรมให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนแม่บทของกระทรวง รวมทั้งเร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของหน่วยงานในสังกัด
- ค. ติดต่อประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับความร่วมมือและความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน
- ง. เป็นศูนย์ข้อมูลสนเทศของกรม
- จ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต มีอำนาจหน้าที่

- ก. พัฒนางานวิชาการ รวมทั้งระบบ รูปแบบ และเทคนิควิธีการในการป้องกัน ส่งเสริมบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสุขภาพจิต
- ข. ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดเกี่ยวกับองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านสุขภาพจิตแก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- ค. สนับสนุนการให้บริการด้านการป้องกัน ส่งเสริม บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสุขภาพจิต แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวง รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- ง. ประสานการดำเนินงาน และความร่วมมือทางวิชาการด้านสุขภาพจิต กับหน่วยงานในสังกัดสถาบัน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- จ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. โรงพยาบาลราชานุกูล มีอำนาจหน้าที่

- ก. พัฒนางานวิชาการด้านการส่งเสริม ป้องกัน บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพบุคคลปัญญาอ่อน
- ข. ให้บริการทางการแพทย์และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่บุคคลปัญญาอ่อนในระดับตติยภูมิ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านภาวะปัญญาอ่อน
- ค. สอนและฝึกอบรมวิชาการภาวะปัญญาอ่อนระดับก่อนและหลังปริญญา
- ง. สนับสนุนการให้บริการทางการแพทย์และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่บุคคลปัญญาอ่อนอย่างครบวงจรแก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน
- จ. เป็นฐานปฏิบัติการวิชาการด้านภาวะปัญญาอ่อนของสถาบันสุขภาพจิต
- ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

5. โรงพยาบาลศรีธัญญา มีอำนาจหน้าที่

- ก. พัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิต จิตเวชศาสตร์ ประสาทวิทยา และประสาทศัลยศาสตร์ ส่งเสริม ป้องกัน บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจ รวมทั้งระบบ รูปแบบ และวิธีการในการแก้ปัญหาสุขภาพจิตของประชาชน
- ข. ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเฉพาะในระดับตติยภูมิเพื่อพัฒนางานวิชาการด้าน สุขภาพจิตและปัญญาอ่อน
- ค. สอนและฝึกอบรมจิตเวชศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในระดับก่อนและหลังปริญญา
- ง. ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีด้านสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- จ. เป็นศูนย์พัฒนาวิชาการฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตเวช
- ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ มีอำนาจหน้าที่

- ก. พัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิต จิตเวชศาสตร์ ประสาทวิทยา และประสาทศัลยศาสตร์ ส่งเสริม ป้องกัน บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจ รวมทั้งระบบ รูปแบบ และวิธีการในการแก้ปัญหาสุขภาพจิตของประชาชน
- ข. ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเฉพาะในระดับตติยภูมิเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน
- ค. สอนและฝึกอบรมจิตเวชศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในระดับก่อนและหลัง

ปริญญญา

ง. ส่งเสริม สนับสนุน และถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีด้านสุขภาพจิต และจิตเวชศาสตร์แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

จ. เป็นศูนย์พัฒนาวิชาการด้านการบำบัดรักษาทางจิตเวช

ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

7. ศูนย์สุขภาพจิต 1 มีอำนาจหน้าที่

ก. พัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตจังหวัดภาคกลาง

ข. ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วย โดยเฉพาะในระดับตติยภูมิเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน

ค. สอนและฝึกอบรมจิตเวชศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในระดับก่อนและหลังปริญญา

ง. ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจของหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบ

จ. ประสานการจัดทำแผนงานโครงการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านจิตเวช ให้เป็นไปตามแผนงานโครงการและ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

8. ศูนย์สุขภาพจิต 2 มีอำนาจหน้าที่

ก. พัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตจังหวัดภาคเหนือ

ข. ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วย โดยเฉพาะในระดับตติยภูมิเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน

ค. สอนและฝึกอบรมจิตเวชศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในระดับก่อนและหลังปริญญา

ง. ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจของหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบ

จ. ประสานการจัดทำแผนงานโครงการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตพื้นที่รับผิดชอบรวมทั้งเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านจิตเวช ให้เป็นไปตามแผนงานโครงการและ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

9. ศูนย์สุขภาพจิต 3 มีอำนาจหน้าที่

- ก. พัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ข. ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเฉพาะในระดับตติยภูมิเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน
- ค. สอนและฝึกอบรมจิตเวชศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในระดับก่อนและหลังปริญญา
- ง. ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจของหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบ
- จ. ประสานการจัดทำแผนงานโครงการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านจิตเวช ให้เป็นไปตามแผนงานโครงการและ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
- ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10. ศูนย์สุขภาพจิต 4 มีอำนาจหน้าที่

- ก. พัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตจังหวัดภาคใต้
- ข. ให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยโดยเฉพาะในระดับตติยภูมิเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อน
- ค. สอนและฝึกอบรมจิตเวชศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในระดับก่อนและหลังปริญญา
- ง. ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจของหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบ
- จ. ประสานการจัดทำแผนงานโครงการด้านสุขภาพจิตและปัญญาอ่อนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านจิตเวช ให้เป็นไปตามแผนงานโครงการและ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
- ฉ. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ผนวก ข .

คู่มือการ เก็บข้อมูล

คู่มือการบันทึกข้อมูล

แบบบันทึก/สำรวจทั้งหมดมี 7 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบบันทึกลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาลและศูนย์ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านบริการ ประกอบด้วยแบบเก็บข้อมูล 1 ชุด

* เก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี และฝ่ายบริหารทั่วไป

ชุดที่ 2 เป็นแบบสำรวจอาคารและสิ่งก่อสร้างของโรงพยาบาล/ศูนย์ ประกอบด้วย

ชุดที่ 2.1 แบบสำรวจอาคารและสิ่งก่อสร้างของโรงพยาบาล/ศูนย์.....ตั้งแต่ตั้งโรงพยาบาล จนถึง ปีงบประมาณ 2536

ชุดที่ 2.2 แบบสำรวจอาคารและสิ่งก่อสร้างของโรงพยาบาล/ศูนย์.....เฉพาะปีงบประมาณ 2537

ชุดที่ 2.3 แบบสำรวจอาคารและสิ่งก่อสร้างของโรงพยาบาล/ศูนย์.....เฉพาะปีงบประมาณ 2538

* เก็บข้อมูลจากฝ่ายบริหารทั่วไปหรืองานพัสดุ

ชุดที่ 3 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุงปีงบประมาณ 2536 ประกอบด้วย

ชุดที่ 3.1 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536

ชุดที่ 3.2 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2537

ชุดที่ 3.3 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณ เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538

* เก็บข้อมูลจากรายงาน สจ.ร.ง. 1031

ชุดที่ 4 แบบบันทึกรายรับเงินบำรุง ประกอบด้วย

ชุดที่ 4.1 แบบบันทึกรายรับเงินบำรุง ปี 2536

ชุดที่ 4.2 แบบบันทึกรายรับเงินบำรุงปี 2537

ชุดที่ 4.3 แบบบันทึกรายรับเงินบำรุงปี 2538

* เก็บข้อมูลจากรายงาน สจ.ร.ง. 1032

ชุดที่ 5 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณแยกตามเดือนประกอบด้วย

ชุดที่ 5.1 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณแยกตามเดือน ปีงบประมาณ 2536

ชุดที่ 5.2 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณแยกตามเดือน ปีงบประมาณ 2537

ชุดที่ 5.3 แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณแยกตามเดือน ปีงบประมาณ 2538

* ให้เก็บจากรายงาน สจ.ร.ง.1031

ชุดที่ 6 แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงแยกตามเดือน ประกอบด้วย

ชุดที่ 6.1 แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงแยกตามเดือนปีงบประมาณ 2536

ชุดที่ 6.2 แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงแยกตามเดือนปีงบประมาณ 2537

ชุดที่ 6.3 แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงแยกตามเดือนปีงบประมาณ 2538

*ให้เก็บจากรายงาน สจ.รง.1031

ชุดที่ 7แบบสำรวจแนวโน้ม การใช้เงินงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2539 - 2540

ให้ใช้วิธีการคำนวณ การใช้จากฐานเดิมเช่น กรณีคิดเปอร์เซ็นต์ของปี 2539ให้คิดจากฐานปี 2538
ว่าเพิ่มขึ้นกี่เปอร์เซ็นต์ (โดยประมาณการ)

ผนวก ค.

แบบเก็บข้อมูล และแบบสำรวจข้อมูล

คู่มือการบันทึกข้อมูล

ชุดที่ 1 แบบบันทึกลักษณะทั่วไป ของโรงพยาบาล/ศูนย์

ให้เก็บจากรายงานประจำปี ของแต่ละโรงพยาบาลหรือเก็บข้อมูลจาก

ฝ่ายวิชาการ หรือ ฝ่ายบริหาร

ชุดที่ 1

แบบบันทึกลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

ปีงบประมาณ 2536-2538

ข้อมูลทั่วไป

รายการ	หน่วยนับ	ท.ศ.2536	ท.ศ.2537	พ.ศ.2538	หมายเหตุ
1.พื้นที่ของโรงพยาบาล	ไร่/ตารางวา				
2.จำนวนเตียง	เตียง				
3.จำนวนบุคลากร					
ข้าราชการ	คน				
ลูกจ้างประจำ	คน				
ลูกจ้างชั่วคราว	คน				
ไปช่วยราชการ	คน				
มาช่วยราชการ	คน				
อัตราว่าง	คน				
ปฏิบัติงานจริง	คน				
(รวมทั้งข้าราชการ ลูกจ้าง ประจำและลูกจ้างชั่วคราว)					
4.การจัดองค์การภายใน รพ.	กลุ่มงาน/ฝ่าย				
หรือศูนย์แบ่งเป็น					

ข้อมูลด้านบริการ

รายการ	หน่วยนับ	ปีงบประมาณ 2536	ปีงบประมาณ 2537	ปีงบประมาณ 2538	หมายเหตุ
1. จำนวนผู้ป่วยนอก	ราย				
2. จำนวนผู้ป่วยใน	ราย				
3. จำนวนใบสั่งยา	ใบ				
4. จำนวนการเอกซเรย์	ครั้ง				
5. จำนวนชั้นสูตรทางคลินิก	ราย				
6. จำนวนการตรวจ EEG	ราย				
7. จำนวนผู้รับการส่งเคราะห์	ราย/บาท				
8. บริการผู้ป่วยบัตรสุขภาพ	ราย/บาท				
9. บริการผู้ป่วยบัตรประกันสังคม	ราย/บาท				
10. อัตราการครองเตียง	%				

ชื่อผู้กรอกข้อมูล.....

คู่มือการบันทึกข้อมูล

ชุดที่ 2 แบบสำรวจอาคารและสิ่งก่อสร้างของโรงพยาบาล/ศูนย์ ประกอบด้วย

2.1,2.22.3 เก็บข้อมูลตั้งแต่ตั้งโรงพยาบาลถึง ปี พ.ศ.2536 ให้นำ

ทุกตึกที่มีใน โรงพยาบาล ใต้ลง รวมทั้งบ้านพัก หอพัก ของโรงพยาบาล

รวมถึงหน่วยงาน ที่มีสาขาย่อย ออกไปด้วย (เช่น โศกกรวด,คณคู)

ปี พ.ศ.2537 ให้ใต้เฉพาะตึกก่อสร้างใหม่ ราคา และพ.ศ. รวมทั้งแหล่งเงิน

ปี พ.ศ.2538 ให้ใต้เฉพาะตึกก่อสร้างใหม่ ราคา และพ.ศ. รวมทั้งแหล่งเงิน

ให้งานพัสดุเป็นผู้ลงรายการแบบสำรวจนี้ กรณีไม่มีวงเงิน ขอให้ใต้ พ.ศ.

ที่สร้างให้ด้วย กรณีการสร้างตึกใน พ.ศ. 2538 ยังไม่เสร็จ

ไม่ต้องนำมาลงในรายการ

***แหล่งเงิน หมายถึง สร้างจากเงินงบประมาณ หรือ เงินบำรุง**

คู่มือการบันทึกข้อมูล

ชุดที่ 3 แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงและเงินงบประมาณ

หมวดเงินเดือน

ให้เก็บจากรายงาน สจ.รง. 1031

*กรณีไม่มีชื่อในรายการ ให้ใส่ตรงอื่น ๆ และใส่ชื่อรายการด้วย

แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณ/เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536

โรงพยาบาล/ศูนย์.....

หมวดรายจ่าย	เงินงบประมาณ	เงินบำรุง	รวม
1. เงินเดือนและค่าจ้างประจำ รวม			
2. ค่าจ้างชั่วคราว รวม			
3. ค่าตอบแทน รวม			
-ค่าเช่าบ้าน			
-ค่าอาหารทำการนอกเวลา			
-เงินเพิ่มสำหรับจิตแพทย์			
-ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานด้านการ			
รักษาพยาบาล			
-เงินเพิ่มแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร			
ที่ไม่ทำเวชปฏิบัติ			
-ค่าเสี่ยงภัยเอดส์			
-อื่น ๆ			
4. ค่าใช้สอย รวม			
-ค่าซ่อมแซมยานพาหนะและขนส่ง			
-ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ			
-ค่าจ้างเหมาบริการ			
-ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์การแพทย์			
-ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์สำนักงาน			
-อื่น ๆ			
5. ค่าวัสดุ รวม			
-ค่าเช่า			
-ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์			
-วัสดุการแพทย์			
-ค่าวัสดุอาหารคนไข้			
-ค่าวัสดุสำนักงาน			
-ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น			
-ค่าวัสดุเครื่องแต่งกาย			
-ค่าวัสดุงานบ้านงานครัว			
-ค่าวัสดุยานพาหนะและขนส่ง			
-ค่าวัสดุไฟฟ้าและวิทยุ			
-ค่าวัสดุก่อสร้าง			
-อื่น ๆ			

แบบบันทึกรายจ่าย เงินงบประมาณ /เงินบำรุงปีงบประมาณ 2537

โรงพยาบาล/ศูนย์.....

หมวดรายจ่าย	เงินงบประมาณ	เงินบำรุง	หมายเหตุ
1. เงินเดือนและค่าจ้างประจำ รวม			
2. ค่าจ้างชั่วคราว รวม			
3. ค่าตอบแทน รวม			
-ค่าเช่าบ้าน			
-ค่าอาหารทำการนอกเวลา			
-เงินเพิ่มสำหรับจิตแพทย์			
-ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานส่วนการ			
รักษาพยาบาล			
-เงินเพิ่มแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร			
ที่ไม่ทำเวชปฏิบัติ			
-ค่าเสี่ยงภัยเอดส์			
-อื่น ๆ			
4. ค่าใช้สอย รวม			
-ค่าซ่อมแซมยานพาหนะและขนส่ง			
-ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ			
-ค่าจ้างเหมาบริการ			
-ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์การแพทย์			
-ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์สำนักงาน			
-อื่น ๆ			
5. ค่าวัสดุ รวม			
-ค่ายา			
-ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์			
-ค่าวัสดุการแพทย์			
-ค่าวัสดุอาหารคนไข้			
-ค่าวัสดุสำนักงาน			
-ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น			
-ค่าวัสดุเครื่องแต่งกาย			
-ค่าวัสดุงานบ้านงานครัว			
-ค่าวัสดุยานพาหนะและขนส่ง			
-ค่าวัสดุไฟฟ้าและวิทยุ			
-ค่าวัสดุก่อสร้าง			
-อื่น ๆ			

หมวดรายจ่าย	เงินงบประมาณ	เงินบำรุง	หมายเหตุ
6. ค่าสาธารณูปโภค รวม			
-ค่าไฟฟ้า			
-ค่าน้ำประปา			
-ค่าโทรศัพท์			
-ค่าไปรษณีย์โทรเลข			
7. ค่าครุภัณฑ์ รวม			
8. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวม			
9. หมวดเงินอุดหนุน (ไม่ทำเวชปฏิบัติ)			
รวมทั้งสิ้น			

ที่มาข้อมูลจากแบบ สจ.ร. 1031

ชื่อผู้กรอกข้อมูล.....

หมวดรายจ่าย	เงินงบประมาณ	เงินบำรุง	หมายเหตุ
6. ค่าสาธารณูปโภค รวม			
-ค่าไฟฟ้า			
-ค่าน้ำประปา			
-ค่าโทรศัพท์			
-ค่าไปรษณีย์โทรเลข			
7. ค่ารถคันท์ รวม			
8. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวม			
9. หมวดเงินอุดหนุน (ไม่ทำเวชปฏิบัติ)			
รวมทั้งสิ้น			

ที่มาข้อมูลจากแบบ สจ.ร. 1031

ชื่อผู้กรอกข้อมูล.....

แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุง เงินงบประมาณ/เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538

โรงพยาบาล/ศูนย์.....

หมวดรายจ่าย	เงินงบประมาณ	เงินบำรุง	หมายเหตุ
1. เงินเดือนและค่าจ้างประจำ รวม			
2. ค่าจ้างชั่วคราว รวม			
3. ค่าตอบแทน รวม			
-ค่าเช่าบ้าน			
-ค่าอาหารทำการนอกเวลา			
-เงินเพิ่มสำหรับจิตแพทย์			
-ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาล			
-เงินเพิ่มแพทย์ หัตถแพทย์ เภสัชกร			
ที่ไม่ทำเวชปฏิบัติ			
-ค่าเสี่ยงภัยเอดส์			
-อื่น ๆ			
4. ค่าวัสดุ รวม			
-ค่าซ่อมแซมยานพาหนะและขนส่ง			
-ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ			
-ค่าจ้างเหมาบริการ			
-ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์การแพทย์			
-ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์สำนักงาน			
-อื่น ๆ			
5. ค่าวัสดุ รวม			
-ค่ายา			
-ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์			
-ค่าวัสดุการแพทย์			
-ค่าวัสดุอาหารคนไข้			
-ค่าวัสดุสำนักงาน			
-ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น			
-ค่าวัสดุเครื่องแต่งกาย			
-ค่าวัสดุงานบ้านงานครัว			
-ค่าวัสดุยานพาหนะและขนส่ง			
-ค่าวัสดุไฟฟ้าและวิทยุ			
-ค่าวัสดุก่อสร้าง			
-อื่น ๆ			

คู่มือการบันทึกข้อมูล

ชุดที่ 5. แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณ แยกตามเดือนของโรงพยาบาล/ศูนย์
ประกอบด้วย ชุดที่ 5.1, 5.2, 5.3,

ให้เก็บรายงานจาก รง. สจ. 1031

แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณแยกตามเดือน ของโรงพยาบาล/ศูนย์.....
ปีงบประมาณ 2536

หมวดรายจ่าย	ต.ก.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. เงินเดือน												
2. ค่าจ้างประจำ												
3. ค่าตอบแทน												
4. ค่าใช้สอย												
5. ค่าวัสดุ												
6. ค่าสาธารณูปโภค												
7. ค่าครุภัณฑ์												
8. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง												
9. หมวดเงินอุดหนุน (ไม่ทำเวชปฏิบัติ)												
10. อื่น ๆ												

ชื่อผู้กรอกข้อมูล.....

แบบบันทึกการเก็บเงินภาษีอากรตามเดือน ขอมีรายละเอียด/ศูนย์.....

ปีงบประมาณ 2537

หมวดรายจ่าย	ต.ก.	ผ.อ.	อ.อ.	ม.ก.	ก.พ.	ม.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. เงินเดือน												
2. ค่าจ้างประจำ												
3. ค่าตอบแทน												
4. ค่าใช้สอย												
5. ค่าวัสดุ												
6. ค่าสาธารณูปโภค												
7. ค่าครุภัณฑ์												
8. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง												
9. หมวดเงินอุดหนุน (ไม่ทำเวชปฏิบัติ)												
10. อื่น ๆ												

ผู้บันทึกข้อมูล

แบบบันทึกรายจ่ายเงินงบประมาณแยกตามเดือน ของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

ปีงบประมาณ 2538

หมวดรายจ่าย	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. เงินเดือน												
2. ค่าจ้างประจำ												
3. ค่าตอบแทน												
4. ค่าใช้สอย												
5. ค่าวัสดุ												
6. ค่าสาธารณูปโภค												
7. ค่าครุภัณฑ์												
8. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง												
9. หมวดเงินอุดหนุน (ไม่ทำเวชปฏิบัติ)												
10. อื่น ๆ												

ผู้ทำรายการ.....

คู่มือการบันทึกข้อมูล

ชุดที่ 4 แบบเก็บข้อมูล รายรับเงินบำรุง ให้เก็บจาก สจ.รง. 1032

*กรณีไม่มีในรายการ ให้ใส่ตรงอื่น ๆ และชื่อรายการด้วย

แบบเก็บข้อมูล รายรับ เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2536
ของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

รายการ	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1. รายรับ		
ค่าเช่า		
ค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการ		
ค่าห้องพิเศษ		
ค่าอาหารพิเศษ		
ค่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร		
รับเงินจากต้นสังกัด		
เงินบริจาค		
รายรับอื่น ๆ.....		
.....		
2. ยอดเงินบำรุงคงเหลือ 30 กันยายน 2535		
3. หนี้ผูกพันจะต้องจ่ายใน ปี 2536		
3.1 ค่าใช้สอย		
3.2 ค่าวัสดุ		
3.3 ค่าสาธารณูปโภค		
3.4 ค่าครุภัณฑ์		
3.5 ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง		
4. รายจ่ายจริง ปี 2535		
4.1 ค่าจ้างชั่วคราว		
4.2 ค่าตอบแทน		
4.3 ค่าใช้สอย		
4.4 ค่าวัสดุ		
4.5 ค่าสาธารณูปโภค		
4.6 ค่าครุภัณฑ์		
4.7 ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง		
4.8 เงินอุดหนุน		
4.9 สำรองรายการฉุกเฉิน		
4.10 อื่น ๆ		

ชื่อผู้เก็บข้อมูล.....

ชุดที่ 4.2

แบบเก็บข้อมูล รายรับเงินบำรุง ปีงบประมาณ 2537
 ของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

รายการ	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1. รายรับ		
ค่ายา		
ค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการ		
ค่าห้องพิเศษ		
ค่าอาหารพิเศษ		
ค่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร		
รับเงินจากค้ำสั๊ก		
เงินบริจาค		
รายรับอื่น ๆ.....		
.....		
2. ยอดเงินบำรุงคงเหลือ 30 กันยายน 2536		
3. หนี้ผูกพันจะต้องจ่ายใน ปี 2537		
3.1 ค่าใช้สอย		
3.2 ค่าวัสดุ		
3.3 ค่าสาธารณูปโภค		
3.4 ค่าครุภัณฑ์		
3.5 ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง		

ชื่อผู้เก็บข้อมูล.....

แบบเก็บข้อมูล ราชรับ เงินบำรุง ปีงบประมาณ 2538
 ของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

รายการ	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1. ราชรับ		
ค่าเช่า		
ค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการ		
ค่าห้องพิเศษ		
ค่าอาหารพิเศษ		
ค่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร		
รับเงินจากต้นสังกัด		
เงินบริจาค		
ราชรับอื่น ๆ		
2. ยอดเงินบำรุงคงเหลือ 30 กันยายน 2537		
3. หนี้ผูกพันจะต้องจ่ายใน ปี 2538		
3.1 ค่าใช้สอย		
3.2 ค่าวัสดุ		
3.3 ค่าสาธารณูปโภค		
3.4 ค่าครุภัณฑ์		
3.5 ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง		
4. ยอดเงินบำรุงคงเหลือ 30 กันยายน 2538		

ชื่อผู้เก็บข้อมูล.....

คู่มือการบันทึกข้อมูล

ชุดที่ 6. แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุง แยกตามเดือน ของโรงพยาบาล/ศูนย์
ประกอบด้วย ชุดที่ 6.1, 6.2, 6.3

ให้เก็บจากรายงาน รง. สจ. 1031

แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงแยกตามเดือนของโรงพยาบาล/ศูนย์.....
ปีงบประมาณ 2536

หมวดรายจ่าย	ต.ก.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ค่าจ้างชั่วคราว												
2. ค่าตอบแทน												
3. ค่าใช้สอย												
4. ค่าวัสดุ												
5. ค่าสาธารณูปโภค												
6. ค่าครุภัณฑ์												
7. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง												
8. หมวดเงินอุดหนุน (ไม่ทำเวชปฏิบัติ)												
9. อื่น ๆ												

ชื่อผู้กรอกข้อมูล.....

แบบบันทึกการจ่ายเงินบำรุงแยกตามเดือนของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

ปีงบประมาณ 2537

หมวดรายจ่าย	ต.ก.	พ.ย.	ธ.ก.	ม.ก.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ก.	ก.ย.
1. ค่าจ้างชั่วคราว												
2. ค่าตอบแทน												
3. ค่าใช้สอย												
4. ค่าวัสดุ												
5. ค่าสาธารณูปโภค												
6. ค่าประกันภัย												
7. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง												
8. ราคาค่าเงินอุดหนุน (ไม่ทำวาจาปฏิบัติ)												
9. อื่น ๆ												

ผู้จัดทำยอดเงิน.....

แบบบันทึกรายจ่ายเงินบำรุงแยกตามชื่อของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

ปีงบประมาณ 2538

หมวดรายจ่าย	ต.ก.	พ.ย.	ร.ก.	ม.ก.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. ค่าจ้างชั่วคราว												
2. ค่าตอบแทน												
3. ค่าใช้สอย												
4. ค่าวัสดุ												
5. ค่าสาธารณูปโภค												
6. ค่าครุภัณฑ์												
7. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง												
8. หมวดเงินอุดหนุน (ไม่ทำเวชปฏิบัติ)												
9. อื่น ๆ												

ชื่อผู้กรอกข้อมูล.....

คู่มือการบันทึกข้อมูล

ชุดที่ 7 แบบสำรวจแนวโน้ม การใช้เงินงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2539-2540
ให้ใช้วิธีคำนวณการใช้จากฐานเดิมที่ใช้มา โดยคิดการเพิ่ม เป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์
ของแต่ละปี

กรณี ของปี 2539 ให้คิดจากฐานปี 2538 ว่าเพิ่มเป็นกี่เปอร์เซ็นต์

แบบสำรวจแนวโน้มการใช้เงินงบประมาณ ตั้งแต่ปี 2539 - 2540
ของโรงพยาบาล/ศูนย์.....

หมวดรายจ่าย	พ.ศ.2539 %	พ.ศ.2540 %	พ.ศ.2541 %	หมายเหตุ
เงินเดือน				
ค่าจ้างประจำ				
ค่าตอบแทน				
ค่าใช้สอย				
ค่าวัสดุ				
ค่าสาธารณูปโภค				
ค่ารถคันท์				
ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง				
หมวดอุดหนุน				
อื่น ๆ				

หมายเหตุ ให้ใส่เป็นเปอร์เซ็นต์ โดยคิดจากฐานเดิมของ พ.ศ.2538

กรณีของปี 2540 ให้คิดฐานเดิมจากปี 2539

กรณีของปี 2541 ให้คิดฐานเดิมจากปี 2540

ชื่อผู้กรอกข้อมูล.....